Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 298 (6274) | 28 снежня 1938 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

ЗА ПЕРАДАВУЮ СОВЕЦКУЮ НАВУКУ

З законнай гордасцю і радасцю беларускі народ падводзіць вынікі пасляхаў соцыялістычнага будаўніцтва, якіх ён дабіўся пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе брацкіх народаў за 20 год існавання БССР.

У рэзультаце Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі, нястомных клопатаў таварыша Сталіна навука ў БССР, як і ва ўсім Совецкім Саюзе, атрымала неабмежаваныя магчымасці для свайго развіцця. Ці мог раней беларускі народ думаць аб вышэйшых навучальных установах, аб навукова-даследчых інстытутах, Акадэміі навук? Не. Царскія сатрапы душылі і мялі ўсё лепшае, светлае і таленавітае, што меў народ.

Вялікі Кастрычнік, разняволіўшы народы царскай Расіі, раскрыў прасторы развіццю навукі, тэхнікі, мастацтва. Пышным цветам расквітнелі народныя таленты.

Пасляховым ажыццяўленнем ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі ў Беларусі створаны 22 вышэйшыя навучальныя ўстановы, 41 навукова-даследчы інстытут, многія з якіх вядомы сваімі навуковымі работамі не толькі ў БССР, але далёка за яе межамі.

За 20 год існавання БССР непараўнальна выраслі і кадры навуковых работнікаў. 1.263 прафесары, дацэнты, асістэнты і іншыя дзеячы навукі, выхаваныя комуністычнай партыяй, працуюць на карысць радзімы.

Выхадцы з народа, яго верныя сыны і дочкі рушаць наперад навуку. Акадэмік Н. М. Нікольскі, прафесары В. Н. Перцаў, Д. М. Голуб, дацэнты Канавалёнак, Вігдаровіч, былы пячнік, зараз навуковы работнік БДУ Габрыелаў, Рамашкоў і многія, многія іншыя, сагрэтыя сталінскімі клопатамі аб навуцы, аб людзях, развіваюць свае таленты, працуюць над новымі адкрыццямі, узбагачаюць навуку.

Народ паважае сваю навуку. Вялікай заслужанай удзячнасцю акружаны ў нас яе людзі. Яркім праяўленнем гэтай любві з'яўляюцца прайшоўшыя выбары ў Вярхоўныя Советы СССР і БССР, куды беларускі народ паслаў сваіх выдатных дзеячоў — прафесараў тт. Мелкіх, Белкіна, Захарава і інш. Беларускі народ аказаў ім высокае давер'е, выбраўшы іх у вярхоўныя органы ўлады СССР і БССР. Дзе, у якой краіне магчыма такое еднанне навукі і народа!

Таварыш Молатаў у сваёй прамове на Першай усесаюзнай нарадзе работнікаў вышэйшых школ 15 мая 1938 года гаварыў:

«...Ва ўсіх буржуазных краінах расце беспрацоўе сярод вучоных прафесій. Гэта адносіцца не толькі да Еўропы, але і да Амерыкі. Есць ужо такія галіны інтэлігенцкай працы, дзе палавіна спецыялістаў з вышэйшай асветай астаецца без работы, а зачастую і без забяспечанага кавалка хлеба. Пашукайце-ка ў нас беспрацоўнага вучонага, беспрацоўнага спецыяліста! Калі-б хто-небудзь знайшоў у нас беспрацоўнага вучонага, мы-б яму далі прэмію!.. У нас усё яшчэ вялікі недахоп у спецыялістах ва многіх галінах работы. У нашых умовах такія рэчы, як «беспрацоўе вучоных прафесій» гучаць проста дзіка».

У нашай краіне ажыццёўлен у асноўным соцыялізм—першая ніжэйшая стадыя комуністычнага грамадства. Зараз мы ўступілі ў новую паласу развіцця, у паласу паступовага пераходу да другой, вышэйшай фазы — комунізма.

Перыяд пераходу ад соцыялізма да комунізма немагчымы без абагульнення найвялікшага практычнага вопыту, накопленага на ўсіх участках соцыялістычнага будаўніцтва, без навуковай распрацоўкі тэарэтычных і практычных праблем комунізма. Значыць, трэба ўсямерна ўзнімаць і развіваць совецкую навуку, тэхніку, дабівацца найшырэйшага развіцця навукова-даследчых работ ва ўсіх галінах ведаў.

Мы будуем комунізм, у грамадстве якога чалавек будзе поўным уладаром прыроды. Навука павінна ўзброіць чалавека ўсімі сродкамі панавання яго над прыродай.

Але не ўсякая навука здольна гэтыя велізарныя задачы вырашыць. Іх можа вырашыць толькі навука **перадавая**, аб якой таварыш Сталін гаварыў на прыёме ў Крэмлі работнікаў вышэйшай школы. Тая навука, «...якая не адгароджваецца ад народа, не трымае сябе ўдалі ад народа, а гатова служыць народу, гатова перадаць народу ўсе заваяванні навукі, якая абслугоўвае народ не па прымусу, а добраахвотна, з ахвотай».

Навука, «...якая не дае сваім старым і прызнаным кіраўнікам самазадаволена замыкацца ў шкарлупу жрацоў навукі, у шкарлупу манапалістаў навукі, якая разумее сэнс, значэнне, усясілле саюза старых работнікаў навукі з маладымі работнікамі навукі, якая добраахвотна і ахвотна адчыняе ўсе дзверы навукі маладым сілам нашай краіны і дае ім магчымасць заваяваць вяршыні навукі, якая прызнае, што будучыня належыць моладзі ад навукі».

Навука, «...людзі якой, разумеючы сілу і значэнне ўстанавіўшыхся ў навуцы традыцый, умела выкарыстоўваючы іх у інтарэсах навукі, усё-ж не хочуць быць рабамі гэтых традыцый, якая мае смеласць, рашымасць ламаць старыя традыцыі, нормы, устаноўкі, калі яны становяцца ўстарэлымі, калі яны ператвараюцца ў тормаз для руху наперад, і якая ўмее ствараць новыя традыцыі, новыя нормы, новыя ўстаноўкі».

Рабочы клас — носьбіт усяго перадавога і прагрэсіўнага — стварыў сваіх найвялікшых мужаў навукі, геніяльнейшых людзей сучаснасці. Ленін, які быў найвялікшым вучоным і найвялікшым рэволюцыянерам нашай эпохі, указаў працоўным шлях да соцыялізма, даказаўшы на аснове навуковага аналізу немінучасць перамогі соцыялізма ў Расіі. Якім шалёным выццём сустрэлі гэты вывад Леніна «вучоныя» прыслужнікі буржуазіі, хавальнікі заскарузлай «навукі». Але Ленін пайшоў супроць буржуазных забабон і атрымаў перамогу.

Такім-жа выццём з боку ворагаў, з боку косных людзей «навукі» былі сустрэты сталінскія пяцігодкі, абвясціўшыя план пераможнага будаўніцтва соцыялізма. Колькі скептыкаў у буржуазным лагеры, колькі замаскаваных ворагаў з ліку трацкісцка-бухарынскіх наймітаў фашызма прадракалі гэтаму плану немінучую гібель, каб сарваць яго! Але вялікі прадаўжальнік справы Леніна — таварыш Сталін узначаліў барацьбу народа за соцыялізм, і смелы план атрымаў поўную перамогу.

Смеласць і бясстрашнасць, творчую ініцыятыву — гэтыя рысы выхоўвае партыя большэвікоў у совецкіх людзях. Яна вучыць іх не супакойвацца на дасягнутым, не цярпець коснасці і руціны, а няспынна ісці наперад, шукаць новых шляхоў, тварыць, дзярзаць.

Велічныя задачы далейшага развіцця соцыялістычнага грамадства, далейшага руху наперад немысліма вырашыць без авалодання большэвізмам, без авалодання ленінска-сталінскай энцыклапедыяй усіх навук — гісторыяй партыі Леніна—Сталіна.

Марксісцка-ленінская тэорыя — гэта кіраўніцтва да дзеяння, гэта тэорыя, якая ператварае свет, дае магчымасць работнікам навукі глыбока асмысліць і зразумець законы развіцця прыроды і законы развіцця грамадства. Усім дзеячам навукі трэба няспынна вучыцца ў Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна — геніяў чалавецтва, бліскучых майстроў матэрыялістычнай дыялектыкі.

Уступаючы ў дваццаць першую гадавіну існавання сваёй соцыялістычнай дзяржаўнасці, беларускі народ заклікае людзей навукі яшчэ больш прыкласці намаганняў для развіцця совецкай навукі, смела пракладваць ёй дарогу і смела весці барацьбу супроць коснасці, супроць устарэўшых традыцый і норм, ствараць новыя традыцыі, якія-б спрыялі руху наперад і наперад—да комунізма.

УКАЗ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ПЕРАІМЕНАВАННІ ГОРАДА ОРЭНБУРГА Ў ГОРАД ЧКАЛАЎ І ОРЭНБУРГСКАЙ ВОБЛАСЦІ Ў ЧКАЛАЎСКУЮ ВОБЛАСЦЬ

Задаволіць просьбу працоўных, партыйных, совецкіх, профсаюзных, комсамольскіх, калгасных і іншых грамадскіх арганізацый, авіяцыйных і іншых воінскіх часцей Орэнбургскай вобласці аб пераіменаванні горада Орэнбурга ў горад Чкалаў і Орэнбургскай вобласці ў Чкалаўскую вобласць.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль, 26 снежня 1938 года.

ХАРЧОВАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ ДАТЭРМІНОВА ВЫКАНАЛА ГАДАВЫ ПЛАН

У рапарце на імя таварышаў Сталіна, Молатава і Мікаяна нарком харчовай прамысловасці СССР тав. Кабанаў паведамляе, што прамысловасць сістэмы Наркамхарчпрома СССР к 21 снежня бягучага года датэрмінова выканала вытворчы план 1938 года на 100,6 проц. Выпрацавана прадукцыі на 14.210,7 мільёна рублёў у нязменных цэнах. Прадпрыемствы саюзнага падпарадкавання выканалі план на 101,3 проц. Таксама датэрмінова выканалі гадавы вытворчы план прадпрыемствы рэспубліканскай харчовай прамысловасці РСФСР, УССР, БССР і Грузінскай ССР.

Прырост прадукцыі ў цэлым па харчовай прамысловасці супроць мінулага года склаў 16 проц. або 1.958 млн. руб-

ЛЮДЗІ ПЕРАДАВОЙ НАВУКІ БССР. НА ЗДЫМКУ (злева направа) — першы рад — праф. Н. М. Нікольскі, прэзідэнт Акадэміі навук БССР — дэпутат Вярхоўнага Совета БССР К. В. Горэў, акадэмік В. В. Шкатэлаў, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР праф. С. М. Мелкіх, праф. Д. М. Голуб; другі рад — вучоны сакратар навукова-даследчага інстытута прамысловасці І. П. Райгарадзецкі, дэпутат Вярхоўнага Совета СССР праф. Г. Я. Белкін і нам. дэкана фізіка-матэматычнага факультэта БДУ С. І. Габрыелаў.

Фото Я. Салавейчыка і С. Грына.

УКАЗ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ЎСТАНАЎЛЕННІ ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ АДЗНАКІ— ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ

1. Устанавіць вышэйшую ступень адзнакі ў галіне гаспадарчага і культурнага будаўніцтва — званне Героя Соцыялістычнай Працы.

2. Асобам, якім прысвойваецца званне Героя Соцыялістычнай Працы, адначасова ўручаецца «Ордэн Леніна».

3. Зацвердзіць палажэнне аб званні Героя Соцыялістычнай Працы.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 г.

ПАЛАЖЭННЕ
аб званні Героя Соцыялістычнай Працы

1. Званне Героя Соцыялістычнай Працы з'яўляецца вышэйшай ступенню адзнакі ў галіне гаспадарчага і культурнага будаўніцтва і прысвойваецца асобам, якія сваёй асоба выдаючайся наватарскай дзейнасцю ў галіне прамысловасці, сельскай гаспадаркі, транспарта, гандлю, навуковых адкрыццяў і тэхнічных вынаходніцтваў праявілі выключныя заслугі перад дзяржавай, садзейнічалі ўздыму народнай гаспадаркі, культуры, навукі, росту магутнасці і славы СССР.

2. Званне Героя Соцыялістычнай Працы прысвойваецца Прэзідыумам Вярхоўнага Совета СССР.

3. Герою Соцыялістычнай Працы:

а) уручаецца вышэйшая ўзнагарода СССР — «Ордэн Леніна»;

б) выдаецца асобая грамата Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР.

4. Па «Ордэну Леніна», атрымліваемаму ўзнагароджаным аднвчасова з прысваеннем звання Героя Соцыялістычнай Працы, выплачваецца грашовае ўзнагароджанне ў двайным размеры.

5. Герою Соцыялістычнай Працы прадастаўляюцца правы і перавагі, прадугледжаныя арт. арт. 10—16 агульнага палажэння аб ордэнах СССР (З. З. СССР, 1936 г., № 24, арт. 220-б).

6. Пазбаўленне звання Героя Соцыялістычнай Працы можа быць зроблена толькі Прэзідыумам Вярхоўнага Совета СССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 г.

УКАЗ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ УСТАНАЎЛЕННІ МЕДАЛІ „ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ“

1. Устанавіць медаль «За трудовую доблесть».

2. Зацвердзіць палажэнне аб медалі «За трудовую доблесть», яе малюнак і апісанне.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 г.

ПАЛАЖЭННЕ
аб медалі „За трудовую доблесть“

1. Медаллю «За трудовую доблесть» узнагароджваюцца рабочыя, калгаснікі, служачыя, інжынерна-тэхнічныя і гаспадарчыя работнікі, работнікі транспарта, будаўніцтваў, гандлёвых і кааперацыйных арганізацый, культурных і навуковых установ, якія ў сваёй самаадданай працоўнай дзейнасці з'яўляюцца перадавымі барацьбітамі за соцыялістычнае будаўніцтва, паказваюць узоры стаханаўскага скарыстання тэхнікі і даюць высокія нормы прадукцыйнасці працы, рушаць наперад развіццё навукі, тэхнікі і культуры.

2. Медаллю «За трудовую доблесть» узнагароджвае Прэзідыум Вярхоўнага Совета СССР.

3. Медаль «За трудовую доблесть» носіцца на левым баку грудзей.

4. Узнагароджаным медаллю «За трудовую доблесть» выплачваецца за кошт дзяржавы па 10 рублёў у месяц.

Выплата грошай праводзіцца ашчадкасамі па ўсёй тэрыторыі СССР.

5. Узнагароджаныя медаллю «За трудовую доблесть» карыстаюцца асабіста правам бясплатнага праезду ў трамваях ва ўсіх гарадах СССР.

6. Пазбаўленне медалі «За трудовую доблесть» можа быць зроблена толькі Прэзідыумам Вярхоўнага Совета СССР.

7. Узнагароджаныя медаллю «За трудовую доблесть» павінны насіць яе з гонарам, служыць асабістым прыкладам свядомасці ў выкананні свайго грамадзянскага доўгу, быць узорам добрасумленнасці і акуратнасці пры выкананні дзяржаўных абавязкаў.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 г.

КАРОТКАЕ АПІСАННЕ
медалі „За трудовую доблесть“

Медаль мае форму правільнага круга, паверхня медалі з абодвух бакоў бліскучая, па краях медалі абадок.

На ліцавым баку медалі ў верхняй частцы круга размешчана пяціканцовая выпуклая звязда, пакрытая чырвонай эмаллю са срэбраным сярпом і молатам на ёй.

Пад звяздой размешчан надпіс на два радкі: «За трудовую доблесть». Надпіс зроблен уціснутымі літарамі, пакрытымі чырвонай эмаллю.

У ніжняй частцы круга размешчан надпіс выпуклымі літарамі «СССР».

На адваротным баку медалі ў цэнтральнай частцы круга надпіс выпуклымі літарамі: **«Труд в СССР — дело Чести»**.

У ніжняй частцы круга размешчан нумар медалі.

Медаль пры дапамозе вушка і кальца і белай металічнай планкі злучаецца з трыкутнай пласцінкай, пакрытай чырвонай муаравай лентай.

Медаль срэбраная.

УКАЗ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ УСТАНАЎЛЕННІ МЕДАЛІ „ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ“

1. Устанавіць медаль «За трудовое отличие».

2. Зацвердзіць палажэнне аб медалі «За трудовое отличие», яе рысунак і апісанне.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 года.

ПАЛАЖЭННЕ
аб медалі „За трудовое отличие“

1. Медаллю «За трудовое отличие» ўзнагароджваюцца рабочыя, калгаснікі, служачыя, інжынерна-тэхнічныя і гаспадарчыя работнікі, работнікі транспарта, будаўніцтваў, гандлёвых і кааперацыйных арганізацый, культурных і навуковых установ за выдаючуюся ўдарную работу, высокія вытворчыя паказальнікі і заслугі ў развіцці навукі, тэхнікі і культуры.

2. Медаллю «За трудовое отличие» ўзнагароджвае Прэзідыум Вярхоўнага Совета СССР.

3. Медаль «За трудовое отличие» носіцца на левым баку грудзей.

4. Узнагароджаным медаллю «За трудовое отличие» выплачваецца за кошт дзяржавы па 5 руб. у месяц.

Выплата грошай праводзіцца ашчадкасамі па ўсёй тэрыторыі СССР.

5. Узнагароджаны медаллю «За трудовое отличие» карыстаецца асабіста правам бясплатнага праезду ў трамваях ва ўсіх гарадах СССР.

6. Пазбаўленне медалі «За трудовое отличие» можа быць зроблена толькі Прэзідыумам Вярхоўнага Совета СССР.

7. Узнагароджаны медаллю «За трудовое отличие» павінен насіць яе з гонарам, служыць прыкладам добрасумленнасці і акуратнасці пры выкананні дзяржаўных абавязкаў.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
27 снежня 1938 г.

КАРОТКАЕ АПІСАННЕ
медалі „За трудовое отличие“

Медаль мае форму правільнага круга, паверхня медалі з абодвух бакоў бліскучая, па краях медалі абадок.

На ліцавым баку медалі ізабражаны серп і молат, пакрытыя чырвонай эмаллю, з размешчанымі паміж імі выпуклымі літарамі «СССР».

У ніжняй частцы круга размешчан у два радкі надпіс уціснутымі, пакрытымі эмаллю, літарамі «За трудовое отличие».

На адваротным баку ў цэнтральнай частцы круга размешчан надпіс выпуклымі літарамі: **«Труд в СССР — дело Чести»**.

У нізе круга размешчан нумар медалі.

Медаль пры дапамозе вушка і кальца і белай металічнай планкі злучаецца з трыкутнай пласцінкай, пакрытай чырвонай муаравай лентай.

Медаль срэбраная.

У СОВЕЦЕ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ СССР
АБ УВЕКАВЕЧАННІ ПАМЯЦІ В. П. ЧКАЛАВА

У мэтах увекавечання памяці вялікага лётчыка нашага часу — Героя Совецкага Саюза Валерыя Паўлавіча **Чкалава**, Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанавіў:

1. Устанавіць тры штогоднія авіяцыйныя прэміі імя В. П. Чкалава, прысуджаемыя Соўнаркомам Саюза ССР 15 снежня кожнага года.

1-я прэмія — 50 тысяч рублёў авіяцыйнаму канструктару, які даў за прайшоўшы год лепшую канструкцыю самалёта;

2-я прэмія — 50 тысяч рублёў канструктару, які даў за прайшоўшы год лепшы матор або сур'ёзнае палепшанне матора;

3-я прэмія — 50 тысяч рублёў эскадрыллі Ваенна-Паветранага Флота, якая дала лепшыя дасягненні ў лётнай рабоце.

2. Прапанаваць Горкаўскаму абласному выканкому пабудаваць і адкрыць да 15 снежня 1939 г. Дом культуры ў г. Чкалаўску, прысвоіўшы яму імя В. П. Чкалава.

3. Даручыць Горкаўскаму абласному выканкому ўзяць пад апеку дом у г. Чкалаўску, дзе жыў В. П. Чкалаў і ўстанавіць на ім мемарыяльную дошку.

4. Прысвоіць імя В. П. Чкалава Палацу піонераў і Будаўнічаму інстытуту у г. Горкім.

5. Прысвоіць імя В. П. Чкалава Цэнтральнаму аэраклубу Асоавіяхіма ў гор. Маскве.

6. Даручыць Народнаму Камісарыяту Абароны прысвоіць імя В. П. Чкалава адной з буйных школ лётчыкаў ВВС РСЧА.

7. Прапанаваць Маскоўскаму совету пераіменаваць вуліцу Садова-Земляны вал у Чкалаўскую вуліцу.

8. Паставіць помнік В. П. Чкалаву ў гор. Маскве.

УРУЧЭННЕ ОРДЭНАЎ САЮЗА ССР, МЕДАЛЕЙ „ЗА ОТВАГУ“ І „ЗА БОЕВЫЕ ЗАСЛУГИ“

27 снежня Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін у прысутнасці раду членаў Прэзідыума ўручыў ордэны ўзнагароджаным байцам, камандзірам і палітработнікам Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Ордэны Леніна і граматы аб прысваенні звання Героя Совецкага Саюза атрымалі палкоўнік К. І. Правалаў і чырвонаармеец Е. С. Чуйкоў. Абодва яны ўзнагароджаны за ўзорнае выкананне баявых заданняў і геройства, праяўленае пры абароне раёна возера Хасан.

Ордэны Леніна, «Красного Знамени» і «Красной звезды» атрымліваюць іншыя ўдзельнікі баёў у раёне возера Хасан.

Затым Міхаіл Іванавіч уручае групе байцоў, камандзіраў і палітработнікаў Чырвонай Арміі медалі «За отвагу» і «За боевые заслуги», якімі яны ўзнагароджаны Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР.

Узнагароду атрымлівае таксама вядучы інжынер А. М. Казлоў за ўзорную работу па арганізацыі пералёту і добрую падрыхтоўку матэрыяльнай часткі самалёта «Родина»; камбрыг А. П. Іонаў, узнагароджаны за самаадданую і паспяхова праведзеную работу пры росшуку і эвакуацыі экіпажа самалёта «Родина».

М. І. Калінін цёпла павіншаваў узнагароджаных таварышаў. (ТАСС).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ПЛАДЫ НЕПАДРЫХТАВАНАСЦІ

ВІЦЕБСК. (**Кар. «Звязды»**). Днямі Віцебскі гарком партыі склікаў агульнагарадскую нараду сакратароў парткомаў, старшынь заводска-фабрычных камітэтаў і дырэктароў прадпрыемстваў горада па пытанню аб авангарднай ролі комуністаў на вытворчасці і барацьбе з прагуламі.

Мерапрыемства, безумоўна, каштоўнае. Увага ўсёй нашай партыйнай і савецкай грамадскасці прыкавана да ўмацавання працоўнай дысцыпліны. Сотні людзей на старонках нашага друку ўносяць каштоўнейшыя прапановы, накіраваныя на рашучую барацьбу з прагульшчыкамі, летунамі і іншымі дэзарганізатарамі вытворчасці. Роля комуніста ў барацьбе за высокую дысцыпліну асабліва велізарна і ганарова. Ініцыятыву гаркома партыі аб скліканні такой нарады можна толькі вітаць.

Між тым, праведзеная нарада не дала належнага эфекту. Дакладчык (сакратар гаркома партыі тав. Матлахоў) абмежаваўся голымі лічбамі аб колькасці прагулаў на асобных прадпрыемствах, нічога не сказаўшы, як партыйныя арганізацыі змагаюцца за ўмацаванне вытворчай дысцыпліны, не паказаў авангарднай ролі комуніста на вытворчасці.

У спрэчках выступіла ўсяго толькі 5 чалавек. Як і ў дакладзе, у спрэчках было выхалашчана асноўнае пытанне—аб авангарднай ролі комуністаў. За выключэннем сакратара парткома фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» тав. Кагана, ніхто амаль ні словам не абмовіўся па сутнасці пытання, намечанага ў парадку дня.

Дырэктар акулярнай фабрыкі тав. Меерзон усё сваё выступленне прысвяціў судовай гісторыі з адным рабочым. Намеснік сакратара парткома 10-й дыстанцыі пуці Віцебскага чыгуначнага аддзялення тав. Успіновіч абмежаваўся толькі асобнымі прыкладамі, якія сведчылі, што на гэтым участку справа з працоўнай дысцыплінай абстаіць дрэнна.

У Віцебску ёсць буйныя прадпрыемствы, як чулочна-трыкатажныя фабрыкі «КІМ» і Клары Цэткін, ільнапрадзільная імя Кагановіча, станкабудаўнічы завод імя Кірава і іншыя, дзе справа з працоўнай дысцыплінай абстаіць нездавальняюча. Аднак прадстаўнікі гэтых прадпрыемстваў нават не палічылі патрэбным выступіць на нарадзе.

Да ўсяго гэтага трэба дадаць, што ўдзельнікі нарады — 200 з лішнім прадстаўнікоў партыйных, прафсаюзных і гаспадарчых арганізацый — каля гадзіны страцілі на чаканне адкрыцця нарады. Зараз выяснена, што ў 7 гадзін, калі павінна была адкрыцца нарада, яшчэ прадаўжалася пасяджэнне гаркома партыі.

З. ЛАРЫСАЎ.

Інтэлігенцыя авалодвае перадавой рэвалюцыйнай тэорыяй

Выхад у свет «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і пастанова ЦК ВКП(б) аб пастаноўцы партыйнай прапаганды выклікалі велізарны палітычны ўздым, гарачае жаданне да самастойнага вывучэння гісторыі большэвіцкай партыі сярод інтэлігенцыі Упаўнаркамсувязі г. Менска.

Пастанова ЦК ВКП(б) была абмеркавана на адкрытым партыйным сходзе. Усе адобрылі гэта гістарычнае рашэнне. У партыбюро ёсць у дастатковай колькасці літаратура: гісторыя ВКП(б) і збор ленінскіх твораў. [illegible] купленых для папаўнення бібліятэкі двухтомнік твораў Карла Маркса, «Пытанні ленінізма» Сталіна і рад іншых твораў марксісцка-ленінскай літаратуры, папярэдне ўсе цэнтральныя газеты і журналы.

Партком вылучыў палітычна падрыхтаваных комуністаў, якія праводзяць кансультацыю з індывідуальна вывучаючымі гісторыю ВКП(б). [illegible] кансультант заўсёды рэкамендуе дадатковую літаратуру. Кансультацыі па тэарэтычных пытаннях, [illegible] газетах, вывешваюцца на спецыяльнай дошцы, дзе кожны зможа ў любы час яе прачытаць.

Днямі была праведзена кансультацыя на тэму: «Як трэба вывучаць першы раздзел гісторыі ВКП(б)». На кансультацыі прысутнічала 19 чалавек. Прапагандысту т. Маркевічу задавалі многа пытанняў. Відаць, што комуністы і інтэлігенцыя прыступілі да вывучэння гісторыі партыі, працуюць па першакрыніцах.

Прыкладам добрасумленнай работы над вывучэннем гісторыі ВКП(б) можа быць комуніст тав. Краўчук — галоўны інжынер Упаўнаркамсувязі. Ён уважліва прачытаў увесь кнігу «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», [illegible] прарабіў першыя 2 раздзелы. Прачытаны матэрыял тав. Краўчук канспектуе, рэгулярна наведвае лекцыі пры райкоме КП(б)Б.

Такіх таварышоў, якія сур'ёзна ўзяліся за вывучэнне гісторыі ВКП(б), ёсць не мала. Між тым ёсць яшчэ і такія таварышы, якія не распачалі работы над вывучэннем гісторыі партыі, усё праходзяць стадыю раскачкі.

Р. СІМКІНА.

ПАРТЫЙНЫЯ КАБІНЕТЫ Ў МАГІЛЕВЕ

МАГІЛЕЎ, 26 снежня. У адпаведнасці з рашэннем ЦК ВКП(б) аб пастаноўцы партыйнай прапаганды Магілёўскі гарком КП(б)Б перагледзеў састаў партыйных кабінетаў у горадзе. Замест існаваўшых раней кабінетаў астаюцца толькі 3 — пры гаркоме КП(б)Б, пры [illegible] фабрыцы і пры аўтарамонтным заводзе. Гарком зацвердзіў кіраўнікоў партыйных кабінетаў. Існаваўшыя парткабінеты пры швейнай фабрыцы імя Валадарскага, скурзаводзе імя Сталіна і трубаліцейным заводзе імя Кірава ператвораны ў бібліятэкі-чытальні.

Значна ажывілася работа ў гарадскім партыйным кабінеце. Распрацаваны каляндарны план лекцый і кансультацый на [illegible]. Па ўсіх арганізацыях [illegible] вывешан на ўсіх гарадскіх будынках. Рэгулярна чытаюцца лекцыі па гісторыі ВКП(б), па міжнароднаму становішчу, на антырэлігійныя тэмы. Праведзена лекцыя на тэму «Як самастойна працаваць над кнігай». Зацверджаны два штатныя кансультанты, якія прыступілі да работы.

1-е Студзеня 1919 — **Здабытае і заваяванае** — 1-е Студзеня 1939

ГОМЕЛЬСКІ КЛУБ імя ЛЕНІНА

Многія чыгуначнікі Гомельскага вузла памятаюць, калі тут, дзе высіцца зараз трохпавярховы прыгожы будынак клуба імя Леніна, была царква — ачаг абману працоўных. Клуб імя Леніна — дзецішча сталінскай пяцігодкі — адкрыўся ў 1930 годзе і з таго часу з'яўляецца любімым месцам адпачынку чыгуначнікаў Гомельскага вузла.

У самадзейных гуртках клуба займаецца звыш 500 чалавек. Год таму назад у клубе быў створан самадзейны рабочы тэатр, удзельнічала ў ім 9 чалавек. Зараз у калектыве тэатра налічваецца каля 50 чалавек. Тэатр карыстаецца ўпаўне заслужанай славай. Больш 40 раз самадзейны тэатр паказаў «Славу»—Віктара Гусева. З вялікім поспехам гэта пастаноўка прайшла на абласной і III Усебеларускай алімпіядах мастацкай самадзейнасці. Калектыў самадзейнага тэатра заваяваў першае месца. Не з меншым поспехам прайшла і пастаноўка «Любоў Яравая»—Трэнёва, якая была паказана тэатрам 15 раз. Зараз калектыў працуе над пастаноўкай «Сабака на сене»—Лопе дэ Вега.

Звыш трох год існуе ў клубе імя Леніна танцавальны калектыў. З 8 гэты калектыў зараз вырас да 32 чалавек. Па-майстэрску калектыў выконвае вядомыя беларускія народныя танцы «лявоніха», «крыжачок» і іншыя. Танцавальны калектыў, якім кіруе тав. Рыбальчанка, удзельнічаў на Усесаюзным фестывалі народных танцаў, быў удастоен высокага гонару абслугоўваць удзельнікаў VIII з'езда Советаў. Штогод танцавальны калектыў выступае ў дзень чыгуначніка ў Зялёным тэатры парка культуры і адпачынку імя Горкага ў Маскве. На III Усебеларускай алімпіядзе калектыў заняў першае месца. У гэтым годзе пры танцавальным калектыве створана дзіцячая група, якая карыстаецца не меншым поспехам.

Харавы калектыў, ансамбль цымбалістаў, струнны і духавы аркестры, гурток гарманістаў, акрабатычная група—вось далёка няпоўны пералік гурткоў, якія творча жывуць і ў якіх удзельнічаюць дзесяткі чыгуначнікаў і іх сем'і.

Асобай любоўю і славай карыстаецца дзіцячы ансамбль, які налічвае 250 чалавек. З высокім майстэрствам выконвае гэты ансамбль народныя песні. Зараз у клубе арганізоўваецца ансамбль песні і пляскі (для дарослых), у якім будзе ўдзельнічаць 150 чалавек. Многія ўдзельнікі самадзейных гурткоў клуба зараз вучацца ў тэатральных тэхнікумах і кансерваторыях. Дачка тэлеграфіста Ларыса Паеўская вучыцца ў Маскоўскім музыкальным тэхнікуме, былы повар Макарэнка канчае Менскую кансерваторыю і інш.

Апрача шматлікіх гурткоў, у клубе імя Леніна абсталяваны: ваенны пакой, механічны кабінет, дзе можна атрымаць кансультацыю па цікавячаму пытанню. У пакоі адпачынку, абстаўленым мяккай плюшавай мэбляй, можна пачытаць газету, пагуляць у шашкі, даміно і іншыя настольныя гульні.

Клубная бібліятэка мае звыш 14.000 кніг.. Рэгулярнымі яе чытачамі з'яўляецца каля 5.000 чалавек. Бібліятэка арганізуе выстаўкі па асобных пытаннях і вітрыны рэкамендацыйнай літаратуры.

Партыйны кабінет пры клубе займае чатыры прасторныя пакоі. Тут сістэматычна праводзяцца лекцыі па асобных творах класікаў марксізма, наладжана кансультацыя для тых, хто самастойна вывучае гісторыю партыі, арганізуецца лекторый. Частымі наведвальнікамі парткабінета з'яўляецца зараз інтэлігенцыя вузла, якая слухае лекцыі, займаецца самаадукацыяй і т. д.

У мінулым годзе адкрыт піонерскі клуб, які з'яўляецца ўлюбёным месцам дзетвары. Тут ёсць свая бібліятэка і чытальня, глядзельны зал. Створаны авіямадэльны і транспартна-тэхнічны кабінеты, дзе дзетвара авалодвае ваеннай і транспартнай тэхнікай. Абсталявана 6-метровая электрычная чыгунка, працуе мноства гурткоў.

Клуб імя Леніна, які з'яўляецца буйнейшым у Гомельскай вобласці, стаў культурным цэнтрам Беларускай чыгункі. Самадзейныя калектывы клуба выязджаюць на вузлы і станцыі і там дэманструюць свае дасягненні ў мастацтве, перадаюць вопыт. Чыгуначнікі Гомельскага вузла ганарацца сваім клубам, як адной з заваёў Кастрычніка і перамог ордэнаноснай Беларусі, якая рыхтуецца да свайго слаўнага 20-годдзя.

Р. СЫРКІН.

Пры Бабруйскім дрэваапрацоўчым камбінаце пабудаван новы клуб. Клуб мае глядзельную залу на 600 чалавек, добра абсталяваныя пакоі для масавай работы, свой радыёвузел і т. д.
НА ЗДЫМКУ: знешні выгляд клуба. Фото Л. Мазелева (Фотахроніка БЕЛТА).

ЛІБЕРАЛЬНІЧАЮЦЬ З ДЭЗАРГАНІЗАТАРАМІ ВЫТВОРЧАСЦІ

Два буйныя гіганты Гомеля—дрэваапрацоўчы камбінат імя Ежова і запалкавы камбінат «Везувій» з месяца ў месяц не выконваюць свае вытворчыя заданні. Побач з іншымі лёгка ўстранімымі прычынамі невыканання плана вялікім бічом гэтых прадпрыемстваў з'яўляецца слабая працоўная дысцыпліна. Лёгка жывецца на гэтых прадпрыемствах прагульшчыкам і летунам.

Запалкавы камбінат «Везувій» адчувае востры недахоп у кваліфікаванай рабочай сіле. За 11 месяцаў г. г. амаль поўнасцю змяніўся састаў рабочых. Паступіла на работу 1109 чалавек, звольнілася 1002. Зусім зразумела, што асноўны касцяк рабочых і работніц працуе чэсна і паказвае ўзоры соцыялістычных адносін да працы. Але на камбінаце ёсць частка рабочых, якія ў пагоні за «доўгім рублём» лётаюць з аднаго прадпрыемства на другое. Прагульшчыкі і летуны ператварылі прадпрыемства ў прахадны двор.

Толькі па аднаму камбінату «Везувій» у лістападзе месяцы 85 чалавек зрабілі прагулы па няўважлівых прычынах.

Работніцы зборачнага цэха Леўчанка і Курзо ўсім вядомы на камбінаце як прагульшчыцы. Увесь час яны адчуваюць сябе ўпаўне здаровымі. Але як толькі ім прыходзіцца працаваць на трэцяй змене, у іх адразу з'яўляюцца бюлетэні. Гэтых «хворых» з бюлетэнямі на руках часта можна бачыць на танцах у фабрычным клубе. Чэсныя работніцы камбіната абураны паводзінамі сімулянтаў. Аб гэтым не раз гаварылі на сходах, але гэтыя факты чамусьці не трывожаць старшыню фабкома Цёмкіна.

Некаторыя работніцы камбіната выкарыстоўваюць закон аб водпусках па цяжарнасці ў сваіх асабістых рвацкіх мэтах, ператвараючы прадпрыемства ў дойную карову. На камбінатах імя Ежова і «Везувій» можна знайсці рад выпадкаў, калі работніцы паступаюць на работу выключна з мэтай атрымаць водпуск па цяжарнасці і больш на прадпрыемства не вяртацца. Прычым ад гэтых людзей не адстаюць і асобныя комуністы і комсамольцы. 6 членаў і кандыдатаў партыі камбіната «Везувій» пасля таго, як прайшоў тэрмін водпуска, не вярнуліся на прадпрыемства.

Карыстаючыся бесклапотнасцю кіраўнікоў і адсутнасцю кантролю з боку профарганізацыі, на прадпрыемствах strахамае месца растранжырванне страхавых сродкаў. Рабочы мэблевай фабрыкі камбіната імя Ежова Ітчанка атрымаў бальнічны лісток па хваробе. Але гэтага «хворага» бачылі працуючым на прыватных работах.

Рабочы гэтага камбіната, кандыдат партыі Юдашкін быў фабрычнымі арганізацыямі паслан на курорт. Вярнуўшыся з курорта, Юдашкін пакінуў камбінат і ўстроіўся на больш «выгаднае» месца.

На абодвух прадпрыемствах можна знайсці рад летуноў, якія пакідаюць вытворчасць і астаюцца жыць у добрых фабрычных кватэрах. Каля 10 летуноў займаюць добрыя кватэры на камбінаце «Везувій».

Манцёр зборачнага цэха Каравін за некалькі год сваёй работы многа раз кідаў работу. Прычым, заўсёды ён улічвае момант, калі камбінат адчувае патрэбу ў яго кваліфікацыі. Пасля доўгіх падарожжаў гэтага летуна чамусьці заўсёды прымаюць зноў з распрасцёртымі абдымкамі. Каравін мае добрую кватэру ў доме ІТР. Не адстае ад яго і яго брат—механік зборачнага цэха, якога таксама некалькі разоў за прагулы і п'янства знімалі з работы, але, звычайна, ён аднаўляецца на рабоце фабрычным РКК.

Есць нямала выпадкаў, калі мясцовыя партыйныя і прафесіянальныя арганізацыі, у тым ліку і гарадскія арганізацыі і органы пракуратуры, бяруць пад сваю абарону злосных летуноў і прагульшчыкаў. Работніцу мэблевага цэха камбіната імя Ежова Дабравольскую неаднаразова знімалі з работы за брак і прагулы. Але знаходзіліся добрыя дзядзі з фабкома і ЦП саюза, якія яе зноў аднаўлялі на рабоце.

Неабходна ўзмацніць барацьбу з прагульшчыкамі, дэзарганізатарамі вытворчасці, якія наносяць вялікую шкоду соцыялістычнай прамысловасці.

І. Е. БАРАВІКОЎ,
стаханавец дрэваапрацоўчага камбіната імя Ежова — дэпутат Вярхоўнага Совета БССР.

А. І. КРАСНАГОРСКАЯ,
стаханаўка запалкавага камбіната «Везувій» — дэпутат Гомельскага гарадскога совета.

УЗНЯЦЬ ПРАЦОЎНУЮ ДЫСЦЫПЛІНУ СЯРОД СЛУЖАЧЫХ

У нашай Беларускай канторы Дзяржбанка працуе звыш 350 чалавек. Пераважная большасць з іх — гэта чэсныя, адданыя сваёй справе работнікі. Але, як гавораць: «у сям'і не без урода». Сярод нас яшчэ ёсць асобныя парушальнікі працоўнай дысцыпліны, якія перашкаджаюць добра абслугоўваць кліентуру.

Вялікім злом з'яўляюцца ў нас спазненні. І на самай справе, няма таго дня, каб 5—6 чалавек, а то і больш не спазніліся на работу. У некаторых работнікаў нашага апарата — Ігнацьева, Вайзборг, Злотнікаў, Райнфельд і іншых — спазненні ўвайшлі ў сістэму.

У многіх выпадках парушальнікі працоўнай дысцыпліны прыкрываюцца бюлетэнямі. Характэрным у гэтых адносінах з'яўляецца наступны факт. Касір Розенгауз 6 лістапада г. г., спазніўшыся на 2 гадзіны, не была допушчана да работы. Аднак, ашукаўшы ўрача, яна атрымала на тры дні бюлетэнь, у тым ліку і на той дзень, калі яна спазнілася.

У нас ёсць выпадкі, калі некаторыя жанчыны паступаюць да нас на работу за 2—3 месяцы да дэкрэтнага водпуска. Атрымаўшы 4-месячную дапамогу, яны да нас пасля водпуска больш не варочаюцца. Так, напрыклад, паступілі касір Файнберг, супрацоўніца аператыўнага аддзела Жарыкава і іншыя.

Я ўпаўне падзяляю думку тых работніц і служачых, якія прапануюць выплачваць 4-месячную дапамогу па цяжарнасці толькі тым работніцам і служачым, якія прапрацавалі на прадпрыемстве або ўстанове не менш года.

Сярод банкаўскіх работнікаў назіраецца вялікая цякучасць. Гэтаму ў значнай меры садзейнічае разнабой у аплаце працы работнікаў адной і тойжа спецыяльнасці. Есць нямала фактаў, калі работнікі банка, зволеныя па свайму жаданню, пераходзяць на работу ў сістэму Наркамфіна БССР і атрымліваюць больш высокія аклады. Па маёй думцы, неабходна пераглядзець існуючую сістэму заработнай платы, перабудаваўшы яе такім чынам, каб яна заахвочвала тых работнікаў, якія прапрацавалі ў адной установе доўгі час.

Хачу спыніцца і на наступным пытанні. У нас старым служачым апарата і нядаўна прышоўшым выплачваюць дапамогу пры часовай непрацаздольнасці ў аднолькавым размеры. Гэта ўраўнілаўка павінна быць адменена. Размер дапамогі па часовай непрацаздольнасці неабходна паставіць у залежнасць ад стажа работы. Поўны заработак пры часовай непрацаздольнасці я прапаную выплачваць толькі тым служачым, якія прапрацавалі ў адной установе не менш 5 год.

Н. В. ЯКУЦІК,
бухгалтар Беларускай канторы Дзяржбанка.

ІНСТРУКТАР—ПРАВАДНІК ПАРТЫЙНАЙ ПАЛІТЫКІ

Роля і задачы інструктароў раённых і абласных камітэтаў партыі з усёй яснасцю выкладзены як у рашэннях XVII з'езда ВКП(б), так і ў неаднаразовых указаннях ЦК ВКП(б).

На нарадзе загадчыкаў аддзеламі кіруючых партыйных органаў у 1934 годзе таварыш Кагановіч, указваючы на тое, што інструктар павінен стаць важнейшым звяном, цэнтральнай фігурай партыйнага апарата, адзначыў, што роля інструктара асабліва вялікая і адказная.

«Інструктары павінны быць байцамі за выкананне рашэнняў партыйных камітэтаў, яны павінны быць звязваючым звяном паміж пярвічнымі партарганізацыямі і райкомамі — гаркомамі» (**Л. М. Кагановіч**).

Аднак трэба адзначыць, што не ўсе яшчэ райкомы, гаркомы і абкомы партыі арганізавалі работу інструктароў так, як гэта запісана ў рашэннях XVII з'езда ВКП(б) і ў неаднаразовых дырэктывах ЦК ВКП(б). На жаль, ёсць яшчэ нямала фактаў, калі інструктар райкома выкарыстоўваецца няправільна, яму з боку сакратароў не аддаецца належнай увагі. Часта інструктар прадастаўлен самому сабе. І калі ўлічыць, што за апошні год-паўтара ў якасці інструктароў райкомаў, гаркомаў, абкомаў вылучаны многія дзесяткі таварышоў з ліку нізавога партыйнага актыва, якія не маюць яшчэ вялікага вопыту кіруючай партыйнай работы, то стане зусім зразумелым уся сур'ёзнасць пытання аб палепшанні кіраўніцтва работай інструктароў.

ЦК ВКП(б) у сваёй пастанове ад 2 жніўня гг. — «Аб некаторых мерапрыемствах у сувязі з вынікамі выбараў кіруючых партыйных органаў» — абавязаў палепшыць кіраўніцтва работай інструктароў, поўнасцю іх скарыстоўваючы для дапамогі мясцовым партарганізацыям у наладжванні і палепшанні партыйнай работы.

Неабходна сказаць, што рэалізацыя гэтай пастановы ЦК ВКП(б) ідзе вельмі марудна, а месцамі зусім нездавальняюча. Некаторыя сакратары райкомаў КП(б)Б усё яшчэ ніяк не знойдуць часу для арганізацыі правільнай работы інструктароў. Аслабленне ўвагі да работы інструктара, адсутнасць штодзённай дапамогі апошняму прыводзіць да таго, што ў некаторых выпадках інструктар не ведае сваіх абавязкаў і занят толькі тым, што выконвае розныя асобныя даручэнні, якія часам не маюць ніякіх адносін да яго непасрэднай работы.

Усё гэта з дастатковай паўнатой выявілася на нарадах інструктароў РК і ГК КП(б)Б, праведзеных за апошні час абласнымі камітэтамі партыі. Выступленні інструктароў на гэтых нарадах уяўляюць сабой асаблівую цікавасць. Вось што, напрыклад, заяўляе інструктар Барысаўскага РК КП(б)Б тав. Хацкевіч: «Райком нас, інструктароў, часцей за ўсё пасылае ў сельсоветы, як упаўнаважаных. Са мною ні разу не пагаварылі па пытанню росту партыі па маёй зоне, аб вучобе; адзін сакратар дае адну «ўстаноўку», другі сакратар — дае другую». Не дзіўна таму, што тав. Хацкевіч не ведае, колькі ў яго зоне калгасаў, колькі калгасаў, дзе няма комсамольскіх арганізацый. Робіцца зразумелым, чаму па яго зоне няма росту партарганізацый і т. д. На нарадзе інструктароў РК КП(б)Б Гомельскай вобласці тав. Казлоў (Буда-Кашалеўскі РК КП(б)Б) заявіў, што на працягу двух год інструктароў РК ніхто не збіраў, не правяраў іх работы. Аб гэтым-жа гаварыў тав. Сільчанка (Журавічы) і іншыя.

У гутарцы з інструктарам Варашылаўскага РК КП(б)Б (Менск) тав. Каган выяснілася, што такое-ж становішча мае месца і ў Варашылаўскім райкоме. Больш таго, тав. Каган прывяла прыклад нячулых, грубых адносін да яе, як да інструктара, з боку другога сакратара РК КП(б)Б тав. Каранчука, калі апошні на пытанне тав. Каган не знайшоў другога адказу, як сказаць, «што ты прыстаеш, зайдзі потым». Відаць, тав. Каранчук забыў указанне таварыша Сталіна аб праяўленні клапатлівых адносін да работнікаў.

Там-жа, дзе райкомы КП(б)Б усвоілі ўказанні ЦК ВКП(б) аб ролі інструктара ў партыйным апараце і штодзённа кіруюць апошнімі, інструктар занят ажыццяўленнем асноўнай задачы — пастаноўкай у пярвічных партарганізацыях арганізацыйна-партыйнай і ідэйна-палітычнай работы.

Інструктар Сталінскага РК КП(б)Б (Менск) тав. Герасіменка з задавальненнем расказвае аб той вялікай рабоце, якую ён праводзіць у пярвічных партарганізацыях сваёй зоны, атрымліваючы штодзённае кіраўніцтва і дапамогу ад сакратара РК КП(б)Б. Дзелячыся вопытам сваёй работы, тав. Герасіменка называе пярвічныя партарганізацыі, якім аказана дапамога па палепшанню работы, у рэзультаце чаго работа парткомаў гэтых партарганізацый на апошніх справаздачных партсходах была прызнана здавальняючай (завод імя Варашылава, «Красная зара» і інш.).

Паказальнікам поспеху работы інструктара павінна быць палепшанне работы пярвічнай партарганізацыі і кожнага комуніста яго зоны. Інструктар павінен старанна вывучаць і ведаць становішча калгаса, соўгаса, прадпрыемства, установы. Інструктар абавязан дапамагчы парторгу, сакратару парткома скласці план работы, які-б забяспечваў выкананне стаячых перад партарганізацыяй задач і дырэктыў вышэйстаячых партыйных камітэтаў. Ад інструктара ў многім залежыць правільная арганізацыя работы партсходаў, якія з'яўляюцца школай большэвіцкага выхавання комуністаў. Забяспечваючы строгае захаванне індывідуальнага падыходу пры прыёме ў партыю, інструктар ніяк не можа праходзіць міма такіх фактаў, калі асобныя пярвічныя партарганізацыі яшчэ не прыступілі да прыёму ў рады КП(б)Б. А такія пярвічныя партарганізацыі ёсць па Гомельскай, Менскай і іншых абласцях нашай рэспублікі.

Вялікая і адказна роля інструктара. Ён павінен быць моцным правадніком партыйнай палітыкі, ён павінен забяспечыць кантроль за выкананнем на месцах дырэктыў партыі, арганізаваць сістэматычную праверку выканання. Каб інструктар з поспехам справіўся са стаячымі перад ім задачамі, неабходны штодзённае кіраўніцтва і дапамога яму з боку сакратароў РК, ГК, абкома. Павінны быць створаны ўмовы для вучобы, павышэння ідэйна-палітычнага ўзроўню інструктара.

Зусім нецярпіма такое становішча, калі інструктар дзве трэці свайго часу затрачвае не на работу ў пярвічнай партарганізацыі, а на пешыя пераходы з раёна ў сельсоветы і назад. Тав. Хацкевіч (Барысаўскі РК) на абласной нарадзе расказваў, што з трох дзён, на працягу якіх ён знаходзіцца на сяле, ён два дні затрачвае на пераходы, робячы часам па 20—25 кіламетраў у дзень.

Не абмяжоўваючыся правядзеннем асобных нарад, сакратары РК і абкомаў павінны зрабіць усё, каб палепшыць кіраўніцтва работай інструктароў.

В. КУДРАЕЎ.

17 СТУДЗЕНЯ 1939 ГОДА— УСЕСАЮЗНЫ ПЕРАПІС НАСЕЛЬНІЦТВА

ПАДРЫХТОЎКА ДА ПЕРАПІСУ ЎЗМАЦНІЛАСЯ

У Багушэўскім раёне за апошні час значна ўзмацнілася падрыхтоўка да Усесаюзнага перапісу насельніцтва. Ва ўсіх сельсоветах праведзены семінары агітатараў, прымаўшых удзел у кампаніях па выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР. На семінарах абмяркоўвалася адно пытанне: аб агітмасавай рабоце ў сувязі з прадстаячым перапісам насельніцтва.

Агітатары прымацаваны да пэўных населеных пунктаў і вядуць масава-растлумачальную работу сярод насельніцтва аб значэнні перапісу і парадку запаўнення перапіснага ліста.

Настаўнік Мала-Чэрніцкай школы, Замастоцкага сельсовета т. Султанаў акуратна выконвае свае абавязкі агітатара. Ён правёў ужо дзве гутаркі з калгаснікамі аб прадстаячым перапісе. Добра працуюць таксама агітатары тт. Галуза, Валенціёнак, Каранцэвіч і інш.

Нядаўна быў праведзен раённы сход настаўнікаў па пытанню аб перапісе і задачах настаўніцтва. На гэтым сходзе настаўнікі раёна ўключыліся ў соцспаборніцтва і звярнуліся да ўсіх настаўнікаў і студэнтаў Віцебскай вобласці з заклікам прыняць актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні Усесаюзнага перапісу насельніцтва.

Заканчваецца праверка пагаспадарчых кніг сельсоветаў. У некаторых сельсоветах — Старабабыльскім, Какоўчынскім, Асінаўскім і інш.—гэта работа ўжо амаль закончана.

В. БАЦЯНОЎСКІ,
Інструктар наргасучота Багушэўскага раёна.

Агітатары растлумачваюць значэнне перапісу

Па-баявому падрыхтавацца да Усесаюзнага перапісу насельніцтва—прамы абавязак кожнай партыйнай і совецкай арганізацыі, кожнага партыйнага і непартыйнага большэвіка.

У Асоўскім сельсовеце, Бабруйскага раёна, шырока разгорнута масава-растлумачальная работа сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў. Агітатары-настаўнікі шляхам гутарак расказваюць працоўным аб задачах, значэнні і парадку правядзення перапісу. Агітатары тт. Раманенка, Каленік правялі па 4—5 такіх гутарак.

У калгасах сельсовета пачалі работу камісіі садзейнасці перапісу, якія таксама арганізоўваюць гутаркі і растлумачваюць парадак правядзення перапісу. Па пытанню перапісу насельніцтва праведзены пленум сельсовета, партыйна-комсамольскі сход, сходы настаўнікаў і профактыва, нарады агітатараў.

Учот насельніцтва па пагаспадарчых кнігах сельсовета ўжо праверан і ўдакладнён.

У астаўшыяся дні да Усесаюзнага перапісу насельніцтва патрэбна яшчэ больш узмацніць работу па растлумачэнню працоўным велізарнай палітычнай і агульнадзяржаўнай важнасці перапісу, узняць работу камісій садзейнасці перапісу на належную вышыню.

Е. І. ШЫШКЕВІЧ,
інструктар-кантралёр па перапісу насельніцтва.

СОВЕЦКАЯ НАВУКА ОРДЭНАНОСНАЙ БССР

***

XX ГОД ГІСТАРЫЧНАЙ НАВУКІ У БССР

Да Вялікай соцыялістычнай рэвалюцыі, вызваліўшай беларускі народ ад векавога класавага і нацыянальнага гнёту і стварыўшай дзяржаўнасць Беларусі, ніякай гістарычнай навукі ў Беларусі не існавала. Толькі совецкай уладай у Беларусі былі ўпершыню створаны неабходныя арганізацыйныя ўмовы для стварэння кадраў гістарычнай навукі і для пастаноўкі навукова-даследчай работы ў галіне гісторыі.

Трэба сказаць прама, што на працягу першага дзесяцігоддзя работы гэтых устаноў гістарычная навука ў БССР яшчэ не дасягнула рашучых поспехаў. Прычына гэтага заключалася ў тым, што наяўных кадраў гісторыкаў-марксістаў у БССР не было і, карыстаючыся гэтым, кіраўніцтва гістарычнай навукай прабавалі захапіць у свае рукі буржуазныя нацыяналісты і трацкісты. «Працы» буржуазных нацыяналістаў у галіне гісторыі Беларусі былі прасякнуты нацыяналістычным духам, спробамі фальсіфіцыраваць мінулае беларускага народа, змазаць класавую барацьбу працоўных, працягнуць паланафільскія «ўстаноўкі» і абняславіць вялікі рускі народ у яго адносінах да беларускага народа. Трацкісты пад «марксісцкай» этыкеткай выдавалі свой шкодніцкі хлам.

Але ў БССР былі ў той час і чэсныя гісторыкі, і таму было-б велізарнай памылкай сказаць, што гістарычная навука ў БССР за гэты перыяд не дала ніякіх станоўчых рэзультатаў. Былі дасягнуты некаторыя поспехі, у лік якіх перш за ўсё трэба аднесці падрыхтоўку кадраў гістарычнай навукі.

Знайшліся таксама навуковыя сілы, якія паклалі пачатак і навукова-даследчай рабоце ў галіне гісторыі БССР. Тут перш за ўсё трэба адзначыць археалагічныя доследы, якія прывялі да адкрыцця велізарнай навуковай важнасці — да адкрыцця на тэрыторыі БССР астаткаў палеаліта (старажытнакаменнага века), існаванне якога адмаўлялася дарэвалюцыйнымі археолагамі. Гэта заслуга належыць старэйшаму археалогу БССР, работніку Інстытута гісторыі тав. Палікарповічу. Затым быў пакладзен пачатак выданню архіўных першакрыніц гісторыі Беларусі і былі распрацаваны некаторыя спецыяльныя праблемы, галоўным чынам з феадальнай эпохі (Пічэта, Ясінскі). Апрача таго, тады-ж у БССР была разгорнута навукова-даследчая работа ў такой галіне, якая да рэвалюцыі была забароненай — у галіне гісторыі рэлігіі і барацьбы з рэлігіяй (Нікольскі). Была выдана гісторыя рускай царквы і некалькі работ па пытаннях старажытна-яўрэйскай рэлігіі і ранняга хрысціянства, атрымаўшых распаўсюджанне і вядомасць наогул у Совецкім Саюзе.

Аднак на большай частцы гэтых работ ляжала пячатка саматужніцтва і выпадковасці, і толькі нямногія з іх адказвалі патрабаванням марксісцкай гістарычнай метадалогіі. Рашучы паварот гістарычнай навукі ў БССР на сапраўды марксісцкі шлях пачаўся пасля таго, як былі адно за другім разгромлены ўсе варожыя гнёзды трацкістаў, нацыянал-фашыстаў і іншых наймітаў фашысцкіх разведак. Інстытут гісторыі АН БССР і гістарычныя факультэты БДУ і педВНУ былі ачышчаны ад ворагаў, шкоднікаў і прахадзімцаў, умацаваны новымі кадрамі і новым кіраўніцтвам. Гісторыкі-марксісты з найвялікшай стараннасцю імкнуцца да вырашэння важнейшых задач, пастаўленых партыяй і ўрадам перад совецкай гістарычнай навукай.

Інстытут гісторыі лічыць, што першачарговая, асноўная задача гістарычнай навукі ў БССР заключаецца ў распрацоўцы і стварэнні гісторыі Беларусі і беларускага народа. Ворагі народа, якія раней арудвалі на гістарычным фронце, усяляк тармазілі і зрывалі ажыццяўленне гэтай задачы. Цяпер гэта работа пушчана на поўны ход. Кіруючымі ўстаноўкамі для калектыва работнікаў Інстытута гісторыі з'яўляюцца заўвагі таварышаў Сталіна, Жданава і Кірава па поваду канспекта падручніка гісторыі народаў СССР, устаноўкі «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і выказванні Маркса, Энгельса, Леніна і Сталіна па пытаннях гісторыі Расіі і Беларусі. Матэрыяльную базу для вырашэння гэтай задачы складаюць сабраныя інстытутам архіўныя дакументы і іншыя першакрыніцы, першы том якіх ужо апублікаван, другі том у пачатку 1939 года будзе выпушчан у свет і трэці том падрыхтоўваецца. Папутна вядзецца распрацоўка асобных праблем, якія раней не закраналіся, але маюць першаступенную навуковую і палітычную важнасць. З гэтых праблем распрацавана тэма аб Менскім совеце рабочых і салдацкіх дэпутатаў у 1917 г. (Багданаў) і распрацоўваюцца тэмы аб барацьбе беларускага народа супроць літоўска-польскага гнёту і аб паўстанні 1863 г. (Лочмель).

У першую чаргу складаецца падручнік гісторыі Беларусі для сярэдняй школы. Першая частка яго (да 1900 г.) ужо гатова і зараз праходзіць навуковую і палітычную рэдакцыю. У сучасны момант брыгада (Нікольскі, Лочмель, П'янкоў, Дудкоў), якая складала гэту частку, пераключаецца на складанне першай часткі падручніка гісторыі Беларусі для ВНУ. У той-жа час прыступае да работы другая брыгада, для складання другой часткі абодвух падручнікаў, ад 90-х гадоў да нашых дзён перамогі соцыялізма ў нашай краіне. Побач з гэтым Інстытут гісторы ўключыўся ў работу па складанню «Гісторыі народаў СССР» і «Сусветнай гісторыі», выд. Акадэміі навук СССР.

Аглядаючыся на прайшоўшае і ўлічваючы перспектывы будучага, совецкія гісторыкі БССР маюць права сказаць: у Беларусі не было гістарычнай навукі, цяпер яна ёсць.

Акадэмік Н. М. НІКОЛЬСКІ,
дырэктар Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР.

ШЫРОКАЕ ПОЛЕ ДЗЕЙНАСЦІ

Даволі шырокую работу над праблемамі далейшага развіцця соцыялістычнай прамысловасці БССР разгортвае навукова-даследчы інстытут прамысловасці. За адзін толькі 1938 г. тут распрацаван рад пытанняў, маючых вялікае народнагаспадарчае значэнне. Навукова-даследчая работа разгортваецца, галоўным чынам, вакол праблем энергетыкі і будаўніцтва.

З найбольш значных работ гэтага года трэба адзначыць распрацоўку шур-апарата для фрэзернага торфу. Апарат апрабіраван і даў добрыя вынікі. Ён паменшыць удзельны расход апалу гофманскіх пячэй на 20—25 процантаў, палепшыць якасць прадукцыі і павялічыць прадукцыйнасць агрэгата. У гэтым годзе на заводзе імя Варашылава пабудавана бункерная сушылка для падсушкі кускавога торфу адыходзячымі газамі. Яна дасць эканомію апалу на 15 процантаў, павелічэнне прадукцыйнасці катлоў на 70 процантаў і знішчыць перабоі ў іх рабоце.

Электрагрупай інстытута распрацоўваецца канструкцыя кандэнсатараў з недэфіцытных матэрыялаў для барацьбы з навальнічнымі аварыямі. Распрацаван таксама прыбор для кантролю электрычнага абсталявання ўзамен імпартуемага. У парадку тэхнічнай дапамогі прамысловасці былі праведзены асобныя работы на менскіх электрастанцыях. Ажыццёўлены мерапрыемствы па эканоміі энергіі на 15 процантаў на барысаўскіх прадпрыемствах фанернай і запалкавай прамысловасці.

Інстытутам вывучаны магчымасці атрымання будаўнічай цэглы метадам сухога прэсавання з глін і суглінкаў; праведзены тэхнічныя выпрабаванні глін, крэйды і вапнякоў па заданнях Наркамзема БССР і Белгеаразведкі з мэтай арганізацыі цэглавых, чарапічных і вапняных заводаў у калгасах. Таксама даследвана сыравіна для арганізацыі новых чарапічных заводаў у раду пунктаў рэспублікі. На базе станоўчых вынікаў работ праектуюцца новыя заводы.

Гэта—толькі частка работ якая штодня праводзіцца інстытутам. Інстытут з'яўляецца параўнаўча зусім маладой навукова-даследчай установай. За кароткі час яго існавання ў ім ужо выраслі маладыя навуковыя кадры з ліку нашага, совецкага студэнцтва. Для далейшага развіцця соцыялістычнай прамысловасці БССР інстытут мае немалаважнае значэнне. Яго калектыў, ліквідуючы вынікі шкодніцтва, упорна працуючы над навуковымі праблемамі, шчыльна ўвязваючы навуку з запатрабаваннямі прамысловасці нашай ордэнаноснай рэспублікі, дасягне новых поспехаў. Залогам гэтага з'яўляюцца няспынныя клопаты партыі, совецкага ўрада і асабіста таварыша Сталіна аб росквіце совецкай навукі.

А. Д. ДЗМІТРОВІЧ,
дырэктар НДІ прамысловасці.

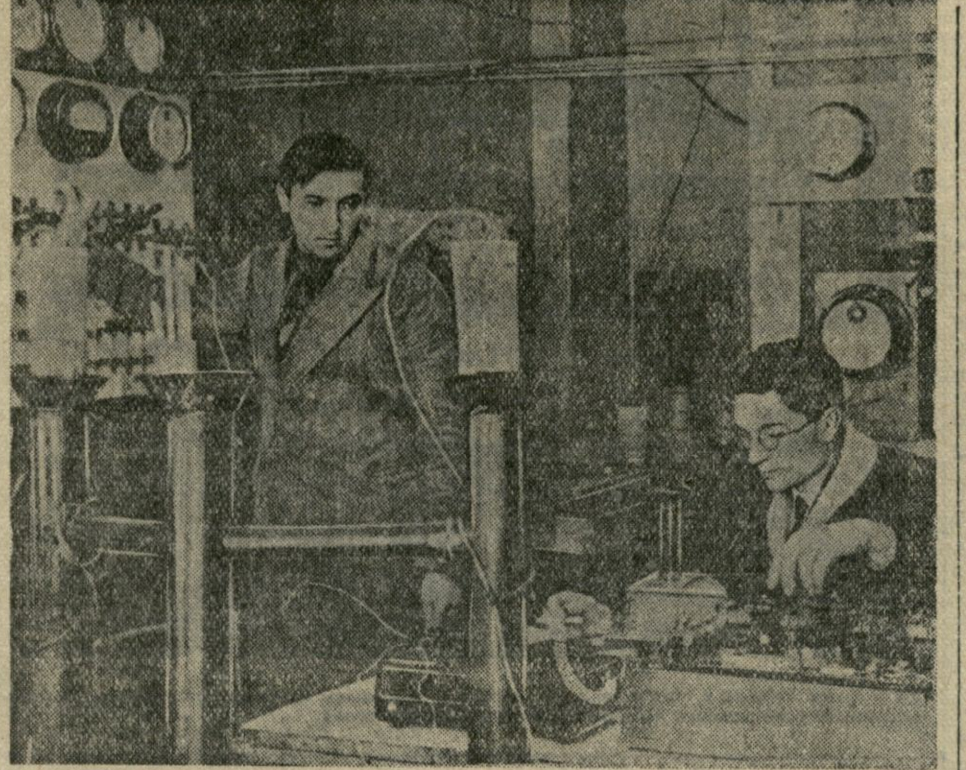

У электратэхнічнай лабараторыі Беларускага навукова-даследчага інстытута прамысловасці.
НА ЗДЫМКУ: навуковыя супрацоўнікі інстытута Д. І. Мінкоўскі (справа) і М. Я. Ярашэвіч за выпрабаваннем кандэсатараў новай канструкцыі для барацьбы з навальнічнымі аварыямі.
Фото С. Грына.

НОВЫЯ РАБОТЫ, НОВЫЯ ЛЮДЗІ

Дзяржаўны медыцынскі інстытут пачаў сваё існаванне ў 1921 годзе ў якасці факультэта Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Пачаўшы з малога, амаль на пустым месцы, ён к гэтаму часу ператварыўся ў адну з найбольш вялікіх навучальных устаноў БССР. За час свайго існавання інстытутам выпушчана 2.500 урачоў, працуючых ва ўсіх кутках нашай вялікай радзімы. У даны момант 2,5 тысячы студэнтаў нашага інстытута абучаюцца высокакваліфікаванымі кадрамі: з 25 прафесароў большасць мае ступень доктара медыцынскіх навук. Большасць дацэнтаў, а таксама рад асістэнтаў, маюць вучоную ступень кандыдата медыцынскіх навук. Пры гэтым 2 дацэнты маюць вучоную ступень доктара медыцынскіх навук. Навуковымі работнікамі інстытута за час яго існавання выпушчана 1.900 навуковых работ, з якіх многія вядомы і атрымалі прызнанне як у нашым Саюзе, так і за яго граніцамі. У адзнаку 20-годдзя БССР навуковыя работнікі Мединстытута, выходзячы з сваіх рэальных магчымасцей, узялі на сябе рад абавязацельстваў. Дастаткова ўказаць, што работнікі інстытута абавязваюцца выпусціць у 1939 годзе 100 навуковых прац і папулярных брашур па актуальных пытаннях совецкай медыцыны і санітарнай абароны, падрыхтаваць 18 дысертацый на ступень кандыдата медыцынскіх навук, 5 дысертацый на ступень доктара медыцынскіх навук, рад манаграфій, падручнікаў і т. д.

Да 20-гадовага слаўнага юбілея БССР хацелася-б падзяліцца некаторымі дасягненнямі і планамі аднаго з калектываў Мединстытута, кіраўніком якога з'яўляецца аўтар гэтых радкоў.

Калектыў супрацоўнікаў кафедры нармальнай анатоміі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага інстытута вывучае на працягу раду год праблему ўзаемасувязі паміж нервовай сістэмай і органамі на ўсім працягу жыццедзейнасці арганізма. Распрацоўка гэтай праблемы дазволіла выявіць некаторую законамернасць у развіцці органаў, што можа мець істотнае значэнне для разумення некаторых захворванняў, працякаючых у арганізме. У парадку распрацоўкі нашай праблемы навуковымі работнікамі кафедры выпушчана за апошнія годы некалькі дзесяткаў работ. З іх чатыры буйныя, дысертацыйнага парадку. Аўтар гэтых радкоў абараніў у 1936 годзе дысертацыю на ступень доктара медыцынскіх навук на тэму аб развіцці надпочачных залоз. У 1937 годзе дацэнт кафедры доктар Слабодзін з поспехам абараніў сваю работу — аб інервацыі палавых залоз—на ступень кандыдата медыцынскіх навук. Асістэнтам кафедры доктарам Жураўскай закончана дысертацыйная работа на тэму аб развіцці чэрапна-мазгавых нерваў. Зроблены работы аспірантамі тт. Жукавай і Рыдлеўскім. Маладыя аспіранты тт. Арлова і Турэцкі таксама ўцягнуты ў навуковую работу і праяўляюць у гэтай справе ініцыятыву.

На кафедры вырас добры выкладчык — асістэнт — доктар Каровікаў. Трэба адзначыць, што, за малым выключэннем, усе навуковыя работнікі кафедры з'яўляюцца выхаванцамі нашага інстытута.

На кафедры выраслі высокакваліфікаваныя лабаранты — тт. Луцук, Леонцьева, А. Венглінская. Асабліва радасна адзначыць, што на кіруемай мною кафедры ўдалася, хоць пакуль яшчэ і ў скромных размерах, наладзіць навуковую работу студэнтаў. Студэнты Вальфсон (V курс) і Ювчэнка (III курс) у 1938 годзе выканалі кожны па вялікай даследчай рабоце. З поспехам вядзе навуковую работу студэнт III курса тав. Фабрыкант.

Тэматыка 1939 года прадугледжвае распрацоўку 12-ці навуковых тэм. Большасць з іх датычыць пытанняў развіцця і будовы нервовай сістэмы. Важнейшай нашай задачай з'яўляецца выяўленне законамернасці развіцця і сувязі прадстацельнай залозы з іншымі органамі, і ў першую чаргу з нервовай сістэмай. Высвятленне гэтых законамернасцей дазволіць глыбей зразумець працэсы, працякаючыя як у нармальнай залозе, так і ў асаблівасці пры захворванні яе, вядомым пад назвай гіпертрафіі прадстацельнай залозы. Практычнае значэнне гэтых работ стане зразумелым, калі ўлічыць распаўсюджанасць гэтага захворвання ў мужчын у старым узросце.

Работнікі Медыцынскага інстытута прыходзяць да 20-годдзя нашай Совецкай Беларусі з вялікімі дасягненнямі. І адсюль зразумела, што яны ставяць перад сабой вялікія патрабаванні, бяруць на сябе новыя абавязацельствы для яшчэ большага росквіту нашай дарагой радзімы.

Бадзёра і радасна сустракаем мы новы, 1939 год.

Доктар медыцынскіх навук прафесар Д. М. ГОЛУБ.

***

НА СЛУЖБЕ АХОВЫ ПРАЦЫ

Права на працу, працу радасную і здаровую, права на адпачынак — найвялікшыя дасягненні совецкага народа, зафіксіраваныя ў вялікай Сталінскай Канстытуцыі.

Соцыялістычная рэканструкцыя народнай гаспадаркі ў рэзультаце ажыццяўлення сталінскіх пяцігодак зусім змяніла ўмовы працы на нашых прадпрыемствах, у калгасах і соўгасах.

Самы кароткі на свеце сямігадзінны рабочы дзень, скарочаны рабочы дзень для маладых рабочых ва ўзросце ад 16 да 18 год і на асобных работах, павышаныя нормы аховы працы для жанчын і падросткаў, побач з велізарнымі асігнаваннямі соцыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян на правядзенне спецыяльных мерапрыемстваў па тэхніцы безапаснасці і вытворчай санітарыі, — забяспечваюць сапраўдную ахову працы ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Для тэарэтычнай і навукова-практычнай распрацоўкі пытанняў аховы працы ў СССР створана цэлая сетка навукова-даследчых інстытутаў і лабараторый.

Менскі навукова-даследчы інстытут аховы працы з'яўляецца адным з дзевяці ўсесаюзных інстытутаў ВЦСПС і спецыялізаван у дрэваапрацоўчай (лесапільнай, мэблевай, музыкальнай, фанернай, запалкавай) і тарфяной прамысловасці.

Тэхнічная рэканструкцыя тарфяной прамысловасці на працягу сталінскіх пяцігодак суправаджалася ўкараненнем раду новых, значна больш дасканалых, механізаваных спосабаў здабычы торфу (гідраторф, фрэзерны, багерны, гідраэлеватарны). Увядзенне гэтых новых спосабаў здабычы торфу зусім змяніла ўмовы працы ў тарфяной прамысловасці. Аднак на радзе ўчасткаў захаваліся ручныя працэсы, механізацыя і рацыяналізацыя якіх мае выключнае значэнне з пункту гледжання аховы працы і тэхнікі безапаснасці. У сувязі з гэтым «малая механізацыя» і рацыяналізацыя займаюць значнае месца ў работах нашага інстытута.

Так, інстытутам распрацаваны граблі-варашыцель для варочання кавалкавага торфу, у сувязі з чым адпала неабходнасць нагібаць цела пры варочанні торфу і знішчаны раненні рук ад датыкання з тарфянымі цаглінамі. Пры карыстанні граблямі прадукцыйнасць працы павысілася ў 2—2½ разы.

У 1938 годзе інстытутам распрацаван і выпрабаван на Арэхаўскім торфпрадпрыемстве і Асінторфе станок, механізуючы перакатку труб картавога масапровода на палях разліву пры гідраторфе.

Апрача павышэння прадукцыйнасці працы, гэты станок, знішчаючы ручную перакатку труб, ліквідуе таксама прычыны траўматызма на гэтым участку.

Інстытут распрацаваў рацыяналізаваную лапату для пагрузкі торфу ўзамен прымяняўшыхся салявых ці вугальных лапат. Пры рацыяналізацыі лапаты вага яе зменшылася на 1,1 кг, пры адначасовым павелічэнні ёмкасці. Выпрабаванні лапаты на торфапрадпрыемстве ім. Орджанікідзе паказалі значнае аблягчэнне працы і рост прадукцыйнасці на 22 проц. пры пагрузцы кавалкавага і 33 проц. пры пагрузцы фрэзернага торфу.

Ва ўмовах тарфяной прамысловасці, дзе ўсе электраагрэгаты з'яўляюцца перасовачнымі, а работа праводзіцца ў адкрытым полі і на мокрым грунце, пытанні электрабезапаснасці з'яўляюцца асабліва актуальнымі. Інстытут распрацаваў рад канструкцый па электрабезапаснасці, а таксама сістэму асвятлення для элеватарных установак і кранаў гідраторфу ў начных зменах.

Велізарнае значэнне мае закончаная інстытутам распрацоўка новых відаў спецабутку для рабочых тарфяной прамысловасці.

У дрэваапрацоўчай прамысловасці траўматызм у радзе выпадкаў выклікаўся адсутнасцю або недасканаласцю агарож на асобных станках. Інстытут распрацаваў рад тыповых агарож, як напрыклад, агарожа нажніц па рэзцы фанернага шпона, аднапільных і двухпільных станкоў па абрэзцы фанеры, гарызантальных балансірных піл, фрэзерных станкоў пры прамалінейнай апрацоўцы матэрыялаў і інш.

З работ у галіне прамысловай вентыляцыі трэба адзначыць сістэму вентыляцыі фанерных заводаў, прадпрыемстваў па вытворчасці тарфяных ізапліт і т. д. У 1938 г. звыш 30 работ інстытута былі ўкаранёны ў вытворчасць.

Інстытут выдае серыю брашур і лістовак па абмену вопытам, якія рассылаюцца ўсім прадпрыемствам і прафарганізацыям данай галіны прамысловасці. Усяго выданы 23 лістоўкі па абмену вопытам. Апрача таго, па заяўках прадпрыемстваў разаслана звыш 3,5 тысяч экземпляраў, складзеных інстытутам інструкцый па тэхніцы безапаснасці. Днямі з друку выходзіць 6-ы зборнік навукова-даследчых работ інстытута.

Выраслі маладыя навуковыя кадры ў галіне аховы працы. З 23 навуковых работнікаў інстытута 22 кончылі совецкія ВНУ.

У 1939 годзе, пры непасрэдным удзеле работнікаў інстытута, мяркуецца ўкараніць у вытворчасць 37 закончаных інстытутам работ.

Усе гэтыя работы накіраваны да забеспячэння на радзе вытворчых участкаў дрэваапрацоўчай і тарфяной прамысловасці ўпаўне здаровых і безапасных умоў працы.

Дацэнт А. М. МАНУСЕВІЧ,
дырэктар Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута аховы працы ў дрэваапрацоўчай і тарфяной прамысловасці (Менск).

КРЫНІЦА ВЫСОКІХ УРАДЖАЯЎ

Балотныя багны БССР з года ў год усё больш далучаюцца да культурнага соцыялістычнага земляробства.

Сто тысяч гектараў плошчаў, дзе раней расла толькі асака, ператвораны ў культурныя масівы, сапраўдныя «чорназёмы» БССР. Сотні тысяч гектараў будуць асушаны і прыведзены ў сельскагаспадарчую годнасць у 3-ю пяцігодку. На прыкладзе асваення балотных глеб найбольш ярка даказана бязмежнасць ураджаяў у сельскай гаспадарцы.

Невыпадкова ў сталіцы БССР аснован і з поспехам працуе на працягу 10 год Усесаюзны навукова-даследчы інстытут балотнай гаспадаркі. Падобнага інстытута няма ні ў адной краіне свету.

У агульным фондзе балот еўрапейскай часткі СССР балоты БССР займаюць 9,76 процантаў. 22 проц. усёй плошчы БССР займаюць балоты. Балоты БССР пасля іх асушкі прадстаўляюць выключную каштоўнасць для сельскай гаспадаркі і з'яўляюцца магутнай крыніцай высокіх ураджаяў.

Над спосабамі асушэння і асваення гэтых масіваў балот працаваў і працуе Усесаюзны навукова-даследчы інстытут балотнай гаспадаркі.

Інстытутам выпрабаваны і ўведзены ў практыку сумесі лугавых і пасьбішчных траў для балот, што адыграла вялікую ролю ў стварэнні эканамічнай базы для жывёлагадоўлі БССР. Ураджай у 100 і больш цэнтнераў высокаякаснага сена з гектара штучнага лугу ўжо не з'яўляецца рэдкасцю.

Інстытутам распрацавана і ўкаранена ў вытворчасць на балотных глебах агратэхніка многіх, вельмі каштоўных, тэхнічных культур. Каноплі заваявалі сабе трывалае месца на балотных глебах і ўраджаі іх дасягаюць 18 цэнтн. высокаякаснага валакна з гектара.

У сучасны момант даказана магчымасць і эканамічная эфектыўнасць вырашчвання на балотах каштоўнейшай культуры, якая дае каучук для нашай соцыялістычнай прамысловасці — коксагыза. Не вядомы выпадкі, каб з гектара мінеральнай глебы атрымлівалі такую-ж колькасць каучуку, як з гектара балотнай глебы. Інстытутам распрацаваны прыёмы агратэхнікі на балотах, гарантуючыя атрыманне 200 — 250 кг. каучуку з гектара. На аснове гэтых прыёмаў у калгасах ужо атрымліваюць падобныя ўраджаі.

Распрацаваны агрaпрыёмы вырашчвання махоркі на балотных глебах, якія даюць магчымасць атрымаць з аднаго гектара 370 кг. лімоннай кіслаты і 200 кг. нікаціна.

Даследавана прымяненне мінеральных угнаенняў на балотах. Устаноўлены нормы і формы фосфарна-калійных угнаенняў для розных культур і ўведзен у практыку калгасаў і соўгасаў пірытны агарок — новае угнаенне, якое мае ў сабе медзь і знішчае з'явы пустазернасці на балотных глебах.

Наш калектыў навуковых работнікаў імкнецца разам з калгаснымі масамі зрабіць БССР яшчэ больш квітнеючай рэспублікай, рэспублікай багатых ураджаяў.

Д. М. АКСЕЛЬРОД,
дырэктар Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута балотнай гаспадаркі.

ПЕРАДАВАЯ НАВУКА

***

К. В. ГОРЭЎ
Прэзідэнт Акадэміі навук БССР, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР.

—○—

З вялікай радасцю і гордасцю мы падводзім вынікі тых велізарных перамог, якіх дабіўся беларускі народ пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна за дваццаць год існавання БССР. З краіны ў мінулым прыгнечанай, жабрацкай і забітай, з насельніцтвам непісьменным больш чым на 70 процантаў, цяпер Совецкая Беларусь ператварылася ў квітнеючую індустрыяльна-калгасную рэспубліку вялікага Совецкага Саюза, у якой рост навукі, культуры і мастацтва атрымаў нябачаны размах.

Царскі ўрад трымаў у цемры беларускі народ, душыў развіццё культуры, забараняў выкладанне ў школах на роднай мове. Аб вышэйшай асвеце для працоўных наогул не магло быць і гутаркі. Доступ працоўным Беларусі ў вышэйшыя навучальныя ўстановы быў закрыт. Да Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі на ўсю Беларусь налічвалася толькі адна вышэйшая навучальная ўстанова—гэта сельскагаспадарчы інстытут у Горках, у якім навучалася ўсяго 200 студэнтаў, ды і тыя з'яўляліся ў пераважнай большасці сынкамі памешчыкаў і буржуазіі. Усе просьбы насельніцтва аб адкрыцці ў Менску універсітэта адхіляліся царскім урадам. Аб навукова-даследчай рабоце, а значыць і аб становішчы навукі ў дарэвалюцыйнай Беларусі і гаварыць не прыходзіцца, бо ва ўсёй Беларусі не было ні адной навукова-даследчай установы.

Толькі з моманту ўтварэння БССР беларускі народ, пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа, няўхільна ажыццяўляючы ленінска-сталінскую нацыянальную палітыку, атрымаў неабмежаваныя магчымасці для развіцця ўсіх сваіх творчых здольнасцей і талентаў, толькі з гэтага моманта пачаўся сапраўдны росквіт культуры беларускага народа, нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу. Прывяду некаторыя факты, якія ярка паказваюць велізарныя дасягненні беларускага народа ў галіне навукі, культуры і мастацтва.

За годы совецкай улады ў Беларусі адкрыты 22 вышэйшыя навучальныя установы з выдатна абсталяванымі лабараторыямі, кабінетамі і заламі, створана шырокая сетка школ сярэдняй, агульнай і тэхнічнай асветы. У ВНУ, педвучылішчах і тэхнікумах навучаецца каля 60 тысяч студэнтаў. У гэтых навучальных установах працуе вялікая армія педагогаў, дацэнтаў і прафесароў, якія рыхтуюць кадры нашай совецкай інтэлігенцыі і адначасова вядуць у сваіх лабараторыях і кабінетах вялікую навукова-даследчую работу. Толькі за апошнія годы вышэйшымі навучальнымі ўстановамі БССР выпушчана 9.806 спецыялістаў — інжынераў, урачоў, юрыстаў, педагогаў і інш.

Зараз у Беларусі ёсць 16 отраслевых навукова-даследчых інстытутаў, вялікая сетка вопытных станцый і лабараторый, якія сваёй навукова-даследчай работай ахватваюць усе галіны народнай гаспадаркі БССР. Толькі ў галіне сельскай гаспадаркі ёсць 8 буйных вопытных станцый, якія праводзяць вялікую работу па павышэнню ўраджайнасці нашых соцыялістычных палёў, па развіццю жывёлагадоўлі і садаводства.

У БССР створана Акадэмія навук, у сістэме якой ёсць 8 навукова-даследчых устаноў, працуючых над вывучэннем вытворчых сіл рэспублікі, вывучэннем пытанняў гісторыі, літаратуры, мовы і мастацтва беларускага народа. Ва ўсіх гэтых навукова-даследчых установах працуюць 1.263 навуковых работнікаў, сярод іх—акадэмікі прафесары, кандыдаты і доктары навук.

Гэта вялікая армія совецкай інтэлігенцыі, вырасшая ва ўмовах совецкай улады, у пераважнай сваёй большасці вышаўшая з асяроддзя рабочых і сялян, з энтузіязмам працуе ў нашых навукова-даследчых інстытутах, вышэйшых навучальных установах, тэхнікумах, вопытных станцыях і лабараторыях над развіццём перадавой навукі.

Над чым працуюць у сваіх лабараторыях і кабінетах работнікі навукі і культуры? У сваёй рабоце яны вырашаюць пытанні, звязаныя з павышэннем ураджайнасці нашых соцыялістычных палёў, вывучаюць новыя віды мясцовых угнаенняў, выводзяць больш каштоўныя сарты сельскагаспадарчых культур, прасоўваюць на зямлю Беларусі новыя тэхнічныя і пладовыя расліны, якіх раней у Беларусі не было. Яны канструіруюць новыя машыны для нашых заводаў і палёў, вывучаюць нашы прыродныя багацці з мэтай выкарыстання іх для патрэб соцыялістычнага будаўніцтва, працуюць над паляпшэннем здароўя і падаўжэннем жыцця чалавека, ствараюць новыя мастацкія і музыкальныя творы. І на ўсіх гэтых участках работы мы маем не мала дасягненняў.

Але, гаворачы аб гэтых дасягненнях, мы сёння павінны таксама сказаць і аб недахопах нашай работы. Трэба сказаць, што мы, работнікі навукі, не выкарысталі ўсіх магчымасцей, прадастаўленых нам партыяй і ўрадам, што наша работа яшчэ ў многім не задавальняе тых патрабаванняў, якія прад'яўляе нам краіна. На сёння навука яшчэ адстае ад соцыялістычнага будаўніцтва.

Ворагі народа, трацкісцка-бухарынскія агенты фашызма, не мала нашкодзілі справе развіцця навукі ў БССР. Яны хацелі яе накіраваць супроць соцыялістычнага будаўніцтва. Але ворагі пралічыліся, іх асіныя гнёзды выкрыты і знішчаны. І наша задача заключаецца ў тым, каб хутчэй ліквідаваць вынікі шкодніцтва, хутчэй перабудаваць нашу работу. У сваёй практычнай дзейнасці мы павінны заўсёды мець на ўвазе задачу, пастаўленую перад совецкай інтэлігенцыяй таварышам Сталіным аб развіцці перадавой навукі.

Наша задача — яшчэ шырэй разгарнуць работу па перадачы дасягненняў навукі масам, калгаснікам, рабочым, па павышэнню кваліфікацыі стаханаўцаў, калгаснікаў-вопытнікаў, вынаходцаў, аграномаў і інжынераў-практыкаў. Цяга да навукі ў нашай моладзі велізарная і аказаць дапамогу ёй у аваладанні навукай — ганаровая і адказная задача навуковых работнікаў, прафесароў, дацэнтаў.

У дзень 20-годдзя БССР, падводзячы вынікі сваіх вялікіх перамог соцыялізма, працоўныя Совецкай Беларусі спакойна і ўпэўнена глядзяць у сваю будучыню. Гэты спакой і ўпэўненасць трымаюцца на тым, што намі кіруе Усесаюзная комуністычная партыя (большэвікоў) і наш правадыр, друг і настаўнік вялікі Сталін.

ПЕРАМОГІ 8-й КІТАЙСКАЙ НАРОДНА-РЭВОЛЮЦЫЙНАЙ АРМІІ

ЧУНЦІН, 27 снежня. (ТАСС). Газета «Сіньхуажыбао» прыводзіць даныя аб рэзультатах баявых аперацый 8-й народна-рэвалюцыйнай арміі за кастрычнік і лістапад 1938 года. За гэты перыяд 8-я армія мела 328 баёў з японскімі захватчыкамі і акрамя таго зрабіла 259 нападаў на японскія камунікацыі ў Паўночным Кітаі. У рэзультаце гэтага было забіта 14.280 японскіх салдат і афіцэраў. Узята ў палон 19 японцаў і 1081 салдат Манчжоу-Го. Акрамя таго часцямі 8-й арміі захвачана 960 коней і мулаў, 2.599 вінтовак, 59 рэвальвераў, 126 кулямётаў, 8 гармат, 4 бомбамёты, 1 самалёт, 2 радыёстанцыі, 15 тэлефонных апаратаў, 2 парашуты, 687 павозак і 195 веласіпедаў. Былі знішчаны 1 гармата, 91 грузавік, 3 бронеаўтамабілі і спушчаны пад адкос 14 паяздоў. Чыгуначныя і шасейныя дарогі былі разбураны ў 259 месцах, разбурана 676 мастоў.

Страты 8-й арміі за гэты перыяд склалі 10.480 забітых і раненых і 710 атручаных газамі. Часці 8-й арміі страцілі 197 вінтовак і 3 кулямёты.

Каментуючы рэзультаты ваенных аперацый 8-й арміі, «Сіньхуажыбао» піша: «Зыходзячы з пералічаных фактаў, можна меркаваць аб тых ударах, якія 8-я армія наносіць праціўніку ў Паўночным Кітаі. Гэтыя факты ніхто не можа адмаўляць. Перамогі гэтыя заваяваны кроўю байцоў 8-й арміі. Гэтыя факты лепш за ўсё абвяргаюць усялякія чуткі і паклёп, якія сёй-той прабуе распаўсюджваць аб 8-й арміі. Партызанскія дзеянні ў другім перыядзе вайны ў Кітаі за сваё вызваленне будуць адыгрываць вялікую ролю. Мы ўпэўнены, што пад кіраўніцтвам Чан Кай-шы, Чжу Дэ і Пэн Дэ-хуая 8-я армія без сумнення зможа і далей біць праціўніка і дабівацца перамогі».

ФРАНЦУЗСКАЯ НОТА ІТАЛІІ

РЫМ, 27 снежня. (ТАСС). Сёння французскі пасол у Рыме Франсуа Понсе перадаў італьянскаму ўраду адказную ноту Францыі на паведамленне Італіі ад 17 снежня аб разарванні італа-французскага пагаднення 1935 года. Па вестках з аўтарытэтнай крыніцы, у адказе французскага ўрада ёсць заява, што Францыя не лічыць дастаткова грунтоўнымі довады італьянскага ўрада, якімі яно абгрунтавала разарванне франка-італьянскага пагаднення.

Французскі адказ Італіі абмяжоўваецца пярэчаннямі юрыдычнага характару на італьянскія аргументы і не змяшчае заявы, што Парыж у процівагу Рыму лічыць пагадненне 1935 года астаючымся ў сіле.

***

ЛОНДАН, 27 снежня. (ТАСС). Пертынакс паведамляе ў «Дэйлі-тэлеграф энд Морнінг пост», што італьянскае камандаванне ў Абісініі няспынна перакідвае войскі да граніцы французскага Самалі. Некалькі месяцаў назад італьянскія войскі, якія знаходзіліся ў 44 мілях ад Джыбуці, перайшлі граніцу французскага Самалі і ўварваліся на 18—20 міль углыб французскай тэрыторыі. Італьянскія войскі пабудавалі там лагеры і адмаўляюцца пакінуць занятую тэрыторыю. Губернатар французскага Самалі заявіў па гэтаму поваду рашучы пратэст італьянскім уладам, якія, аднак, не звярнулі на гэты пратэст ніякай увагі. Па вестках, паступаючых з Джыбуці, піша Пертынакс, перасоўванне італьянскіх войск у гэтым раёне прадаўжаецца. Італьянцы адкрыта заяўляюць, што галоўнай задачай італьянскіх войск з'яўляецца захват Джыбуці.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ ФРОНТ

Як паведамляецца ў афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны, 26 снежня ў зоне Трэмпа атакі інтэрвентаў прадаўжаліся з неаслабяваючай сілай. Рэспубліканскія войскі бліскуча адбілі атакі інтэрвентаў і наносяць ім велізарныя страты.

У раёне Сегрэ інтэрвенты прадаўжаюць націск на ўчастку Гранена. Рэспубліканцы і тут адбілі ўсе атакі.

Італьянскія дывізіі атакавалі таксама раён Когулья, але былі энергічна адкінуты. Рэспубліканцамі падбіта пяць італьянскіх танкаў. Рэспубліканскія войскі правялі контратаку, пры якой захвачана італьянская гармата разам з гарматнай прыслугай. У палон захвачана таксама многа італьянскіх пехацінцаў.

Рэспубліканская авіяцыя паспяхова бамбардыравала перадавыя лініі інтэрвентаў і грузавікі, падвозіўшыя фашыстам падмацаванні. Некалькі грузавікоў знішчана. За час паветранага бою рэспубліканскай авіяцыяй збіта пяць фашысцкіх самалётаў: тры «Фіяты» і два «Месершміты».

На іншых франтах становішча без змен.

ВЫСЯЛЕННЕ ЧЭХАСЛАВАЦКІХ ПАДДАНЫХ З ЦЕШЫНСКАЙ СІЛЕЗІІ

ВАРШАВА, 27 снежня. (ТАСС). Як паведамляе польскае тэлеграфнае агенцтва, польскія ўлады дадаткова выслалі з Рыхвальда, П'етвальда і Дзецмаравіц (Цешынская Сілезія) 200 чэхаславацкіх грамадзян. Усяго за апошнія дні з Цешынскай Сілезіі выслана 300 чэхаў. Высяленне праводзіцца ў парадку рэпрэсій у адказ на антыпольскія выступленні ў пагранічных раёнах Чэхаславакіі.

Смерць Эміля Вандэрвельдэ

БРУСЕЛЬ, 27 снежня. (ТАСС). Памёр Эміль Вандэрвельдэ.

***

Э. Вандэрвельдэ нарадзіўся ў 1866 годзе. Быў адным з аснавальнікаў сацыялістычнай партыі Бельгіі і займаў у апошні час пост ганаровага старшыні гэтай партыі. Адначасова Вандэрвельдэ доўгія годы быў віднейшым дзеячом II Інтэрнацыянала, дзе займаў у 1929—31 гг. пост старшыні. У часе сусветнай імперыялістычнай вайны 1914—18 гг. і пасля яе Вандэрвельдэ не раз займаў розныя міністэрскія пасты ў каралеўскім урадзе Бельгіі.

ЗАХОДНЯЯ ГРАНІЦА, БССР. Зорка і нястомна ахоўваюць слаўныя пагранічнікі рубяжы сацыялістычнай радзімы. НА ЗДЫМКУ: група пагранічнікаў.
Фота Л. Мазелева (Фотахроніка БЕЛТА).

ВУЧОНЫЯ-ПАТРЫЁТЫ

НА УСЕСАЮЗНЫМ З'ЕЗДЗЕ ХІРУРГАЎ

Больш 300 савецкіх вучоных заявілі аб сваім жаданні выступіць на Усесаюзным з'ездзе з дакладамі. Ад клінік і інстытутаў, з усіх канцоў краіны атрыман велізарны навуковы матэрыял. Велізарны маштабы навуковай работы ў вялікай краіне сацыялізма!

Вучоныя-хірургі сабраліся на з'езд, каб абагуліць багацейшы вопыт. Гарачыя патрыёты сацыялістычнай радзімы, яны прывезлі на з'езд плады сваёй самаадданай работы на карысць працоўных.

Выказваючы думку ўсіх сабраўшыхся, заслужаны дзеяч навукі прафесар Шамаў, адкрываўшы з'езд, сказаў:

— Калі якая-небудзь фашысцкая дзяржава адважыцца парушыць свяшчэнныя савецкія рубяжы, дзесяцітысячная армія савецкіх хірургаў у адзіным парыве выступіць на абарону сваёй любімай радзімы.

Сярод дэлегатаў з'езда знаходзяцца слаўныя ўдзельнікі баёў у раёне возера Хасан, палкія савецкія патрыёты. Яны, не шкадуючы свайго жыцця, аказвалі дапамогу хворым. Іх вопыт лячэння ран мае велізарнае значэнне.

Кожнае пасяджэнне з'езда сведчыць аб бязмежнай адданасці савецкай інтэлігенцыі свайму ўраду, комуністычнай партыі і таварышу Сталіну.

Калі старэйшы вучоны-большэвік, прафесар-ордэнаносец Вейсброд назваў дарагое для ўсіх працоўных свету імя таварыша Сталіна, прапанаваўшы выбраць яго ганаровым старшынёй з'езда, раздаліся прывітанні, поўныя захаплення, бурныя апладысменты. Авацыяй сустрэў з'езд прапанову заслужанага дзеяча навукі прафесара Левіт паслаць прывітанне таварышу Сталіну, главе савецкага ўрада таварышу Молатаву, Народнаму камісару Абароны таварышу Варашылаву і кіраўніку украінскіх большэвікоў таварышу Хрушчову.

Патрыёты-вучоныя на первых-жа пасяджэннях свайго з'езда расказалі аб выдатных навуковых работах, аб магутных сродках барацьбы за ахову здароўя савецкіх людзей, за ўмацаванне магутнасці сацыялістычнай радзімы.

Харкаў, 27 снежня.

ЗАКОНЧЫЛІСЯ ПАЖАРНА-ТАКТЫЧНЫЯ МАНЕЎРЫ

У радзе гарадоў рэспублікі — Менску, Віцебску, Гомелі, Магілеве, Оршы і інш., днямі закончыліся тактычныя манеўры каманд пажарнай аховы НКВД БССР і прадпрыемстваў. Байцы і камандзіры добра выканалі заданні і правільна вырашалі задачы ў баявой абстаноўцы. Асабліва добра прайшлі тактычныя заняткі ў Менску. Тут былі прыменены навейшыя проціпажарна-тэхнічныя сродкі.

Загадам народнага камісара ўнутраных спраў БССР за ўзорнае правядзенне тактычных манеўраў прэміравана грашыма звыш 200 байцоў і камандзіраў пажарнай аховы НКВД БССР.

СТУДЭНТЫ-ПЛАНЕРЫСТЫ

У адзнаку падрыхтоўкі да 20-годдзя БССР у Беларускім дзяржаўным політэхнічным інстытуце (Менск) арганізаван рад новых абаронных гурткоў. Пры інстытуце пачалі працаваць два гурткі планерыстаў першай і другой ступені. Імі ахоплена 30 студэнтаў. Арганізоўваецца яшчэ адзін гурток планерыстаў на 18 чалавек.

Нядаўна ў інстытуце адбыўся выпуск 17 планерыстаў першай ступені.

„МЕЦЭНАТЫ" З КАГАНОВІЦКАГА РК КП(б)Б

Газета «Советская Белоруссия» ў нумары за 26 снежня выступіла з артыкулам загадчыка аддзелам прапаганды і агітацыі Кагановіцкага РК КП(б)Б тав. Л. І. Камінскага пад назвай «Фальшывая рэцэнзія» з поваду рэцэнзіі тав. М. Міхайлава ў нашай газеце на п'есу «Годы выпрабаванняў». У небольшэвіцкім, заушацельскім тоне тав. Камінскі, выступаючы, як ён заяўляе, ад імя РК, называе рэцэнзію «шкоднай стрэпнёй», «паклёпам» і іншымі страшэннымі эпітэтамі, відаць, кіруючыся ў адносінах крытыкі прынцыпам «не сметь свое суждение иметь». Аднак, у артыкуле Камінскага не аказалася ні аднаго грунтоўнага довада для такіх гучных і безадказных абвінавачанняў. Камінскі не здолеў пераканаўча абвергнуць ні адной крытычнай заўвагі рэцэнзіі «Звязды». Нават перакручванне тэкстаў і тэндэнцыйнае тлумачэнне асобных месц рэцэнзіі яму ў гэтым не дапамаглі.

Больш таго, некаторыя сцвярджэнні наконт спектакля, якія ёсць у артыкуле тав. Камінскага, дапаўняюць крытычныя заўвагі, зробленыя ў нашай рэцэнзіі і служаць толькі лішнім довадам у правільнасці выступлення «Звязды». Камінскі прызнае, што «спектакль мае значныя недахопы» і «рад сур'ёзных недахопаў».

Якія-ж гэтыя «сур'ёзныя недахопы»? Тав. Камінскі піша: «Трэба надаць спектаклю большую палітычную завостранасць, дапрацаваць да канца лінію паводзін кожнага ўдзельніка спектакля, **каб спектакль ідэйна раззброіў фашысцкіх дэмагогаў** (падкрэслена намі. — **Рэд.**), яшчэ больш ярка паказваў сапраўдны звярыны твар фашызма».

Тав. Камінскі прызнае і тое, што яшчэ не ўсё добра з мовай п'есы, дыялагамі і т. д. Ці можна-ж пасля канстатацыі такіх сур'ёзных прынцыповых памылак і недахопаў у спектаклі безапеляцыйна заяўляць па адрасу спектакля: «Што ў цэлым спектакль «Годы выпрабаванняў» у асноўным правільна паказвае...» і т. д., і што рэзкая крытыка п'есы ў «Звяздзе» — «паклёп».

Тав. Камінскі сарамліва абышоў самую сур'ёзную палітычную загану п'есы, аб якой сказана ў нашай рэцэнзіі, ускрываючай фальшывасць праблемы перавыхавання **буйнага** фашыста, якая стаіць у цэнтры сюжэтнай лініі п'есы.

Мечучы гром і маланкі па адрасу Міхайлава, што ён нібы паклёпнічае на савецкага гледача сцвярджэннем, што глядач апладыруе не Раймонд, а «германскай комуністычнай партыі, германскім комсамольцам і рабочым, якія мужна змагаюцца з крывавым фашызмам» («Звязда»), Камінскі, аднак, сам піша тое-ж самае: «Яны (гледачы — **Рэд.**) горача апладыруюць герайчным людзям германскай компартыі і комсамола...» Чаму-ж Камінскі беспарамонна і безадказна абвінавачвае рэцэнзента ў тым, што ён сам лічыць правільным?

Замест разгортвання большэвіцкай крытыкі спектакля, бюро Кагановіцкага РК КП(б)Б стала на няправільны шлях, прыняўшы «безапеляцыйнае» рашэнне, у якім безагаворачна заяўляе, што п'еса ў асноўным добрая, а рэцэнзія цалкам няправільная і нават шкодная. Такі «мецэнацкі» падыход да тэатра не толькі не садзейнічае разгортванню крытыкі і самакрытыкі ў тэатры, а шкодзіць яго творчаму росту.

ШКОЛЬНАЯ АЛІМПІЯДА МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Два дні прадаўжалася ў Менску ў Доме настаўніка алімпіяда мастацкай самадзейнасці школьнікаў Менскага раёна, прысвечаная XX-годдзю БССР. Адзін за адным на алімпіядзе выступалі калектывы школьнай самадзейнасці, індывідуальныя выканаўцы. Яны дэманстравалі сваё майстэрства спяваць, іграць, танцаваць.

Вось на сцэне 8-гадовы гарманіст—вучань другога класа Каралішчанскай няпоўнай сярэдняй школы Лёня Гучок. Жыва і прыгожа іграе ён рускую народную песню «На реченьку». Яго змяньвае вучаніца Маляўскай няпоўнай сярэдняй школы Мінкевіч, якая танцуе танец «лезгінку».

30 вучняў Ждановіцкай рускай пачатковай школы паказваюць літаратурны мантаж на тэму «Вялікі Кастрычнік». Музыкальна-вакальны ансамбль дзяржынскай 1-й беларускай сярэдняй школы пад кіраўніцтвам вучня 9 класа тав. Вараксы па-майстэрску выконвае рад народных песень.

26 снежня алімпіяда закончыла сваю работу. У ёй прыняло ўдзел каля 1.000 вучняў сярэдніх, няпоўных сярэдніх і пачатковых школ.

АВАЛОДВАЮЦЬ АЎТА-МОТАСПРАВАЙ

Сотні і тысячы працоўных авалодваюць адным з найцікавейшых відаў абароннага спорта — аўта-мотаваджэннем. Штодзённа аудыторыі Менскага цэнтральнага аўта-мотаклуба запаўняюцца стаханаўцамі фабрык і заводаў, настаўнікамі, студэнтамі, фізкультурнікамі. Тут яны слухаюць лекцыі і праходзяць практычную вучобу па аўта-мотасправе.

Гэтымі днямі адбыўся выпуск групы настаўнікаў, якія атрымалі права на ваджэнне матацыкла.

Да XX-годдзя БССР права на ваджэнне аўтамабіля і матацыкла атрымаюць яшчэ 250 чалавек.

—о—

Рэдакцыя газеты «Звязда» і прэзідыум Акадэміі навук БССР склікаюць сёння НАРАДУ НАВУКОВЫХ РАБОТНІКАЎ г. МЕНСКА.

Нарада адбудзецца ў 7 гадзін вечара, у кабінеце адказнага рэдактара газеты «Звязда» (Савецкая, 49, III паверх).

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА».
ПРЭЗІДЫУМ АКАДЭМІІ НАВУК БССР.

Дзеннік

Сёння, у 7 гадзін вечара, у малой зале Дома партактыва адбудзецца кансультацыя праф. Тэпіна на тэму: «Як працаваць над кнігай» (складанне рабочага запісу, канспекта, тэзісаў).

Уваход свабодны.

Агульны сход мопраўскага актыва сумесна з старшынямі фабзаўмясцкомаў Сталінскага раёна адбудзецца сёння, 28 снежня, у 6 гадзін вечара ў вялікай зале Дома парткурсаў (вул. Карла Маркса, 39). На парадку дня: даклад аб выніках усебеларускага з'езда Мопра. Білеты выдаюцца ў Сталінскім РК КП(б)Б.

Сход сакратароў парткомаў, парторгаў і старшынь фабзаўмясцкомаў сумесна з актывам Мопра Варашылаўскага раёна адбудзецца сёння, 28 снежня, у 7 гадзін вечара у клубе школы міліцыі (Доўгабродская, 4).

Вык. абавязкі адказнага рэдактара
Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
28 снежня
КАЦЯРЫНА ЖАРНАСЕК
Абанемент № 50.
Пачатак у 7 г. 30 м.

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР
28 снежня
ТЭВ'Е-МАЛОЧНІК
Абанемент № 15.
Пачатак у 8 г. веч.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ

Кінотэатр «РОДИНА» НА ГРАНІЦЫ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
ГЕРАІЧНЫ КІТАЙ

Кінотэатр «Спартак»
ІУДУШКА ГАЛАЎЛЁЎ

Дзіцячы кінотэатр
11 ЛІПЕНЯ

Кінотэатр «Навіны дня»
1. Журналы менскай студыі кінохронікі №№ 28 і 29.
2. Журнал «Звездочка» № 4.

НАВУЧАЛЬНЫ КАМБІНАТ Беларускага аддзялення САЮЗОРГУЧОТ
аб'яўляе НАБОР КУРСАНТАЎ
на 3-месячныя КУРСЫ ПА ПАВЫШЭННЮ КВАЛІФІКАЦЫІ БУХГАЛТАРОЎ. Скончыўшыя курсы накіроўваюцца на работу ў аддзяленні Спецгандля БССР.
На курсы прымаюцца бухгалтары, якія маюць стаж бухгалтарскай работы па падвойнай сістэме не ніжэй 2-х год і асвету не ніжэй 7 класаў.
Стыпендыя—275—325 руб. у месяц, у залежнасці ад паспяховасці. Кватэрамі курсанты забяспечваюцца.
Паступаючыя прадстаўляюць наступныя дакументы: пасведчанне аб адукацыі, метрычны выпіс, даведку аб стане здароўя, аб працоўным стажы ў галіне бухгалтэрыі, падрабязную аўтабіяграфію, 2 фотакарткі і паштовых марак на 80 кап.
Прыём заяў да 1 студзеня 1939 г.
Паступаючыя трымаюць іспыты па рускай мове, матэматыцы, палітграмаце і ўчоту.
Яўка на іспыты па выкліку камбіната. Праезд на іспыты камбінатам не аплачваецца.
Заявы з дакументамі накіроўваць па адрасу: г. Менск, Рэвалюцыйная, 3, Навучальнаму камбінату Саюзоргучот.
Даведкі з 11 да 2-х г. дня. ДЫРЭКЦЫЯ.

БАЛАНС СІСТЭМЫ БЕЛКААПРОМСОВЕТА

(Без баланса капіталаўкладанняў) (у тыс. руб.)

НА 1 СТУДЗЕНЯ 1938 ГОДА

АКТЫЎ	Сума	ПАСІЎ	Сума
1. Асноўныя сродкі	27448,0	1. Унутраныя рэсурсы	51948,0
2. Сродкі ў абароце	87683,0	2. Рэгуліруючыя артыкулы	167,0
3. Выдзеленыя сродкі	24330,0	3. Прыцягнутыя рэсурсы	56106,0
4. Унутраныя (міжбалансавыя) разлікі	548,0	4. Унутраныя (міжбаланс.) разлікі	294,0
5. Расходы і ўбыткі, пакрываемыя за лік фондаў	988,0	5. Прыбытак: а) мінулых год	733,0
6. Убыткі: а) мінулых год	3556,0	б) справаздачн. года	37580,0
б) справаздачн. года	2275,0		
БАЛАНС	146828,0	БАЛАНС	146828,0

Старшыня прэзідыума Белкаапромсовета МАРГОЛІН.

Заг. сектарам учоту і справаздачнасці ГОЛЬБІН.

ДА ЎВАГІ ПРАЦОЎНЫХ!
ЗБЕРАЖЭННІ
ЗРУЧНА І ВЫГАДНА ЗАХОЎВАЦЬ
У ашчаднай касе

АШЧАДНЫЯ КАСЫ
прымаюць уклады ад усіх грамадзян.
і выдаюць уклады часткамі або поўнасцю па першаму патрабаванню ўкладчыка.
строга захоўваюць тайну і недатыкальнасць укладаў.
прымаюць ад укладчыкаў завяшчальныя распараджэнні па ўкладах.
уплачваюць укладчыкам проценты па ўкладах у размеры 3 проц. гадавых.
пераводзяць па першаму патрабаванню ўкладчыка яго ўклад у любую іншую ашчадную касу.
выдаюць і аплачваюць акрэдытывы.
аплачваюць выйгрышы і купоны па аблігацыях дзяржаўных пазык.
Ці з'яўляецеся Вы ўкладчыкам ашчаднай касы?
МЕНСКАЕ АБЛАСНОЕ ЎПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖПРАЦАШЧАДКАС І ДЗЯРЖКРЭДЫТА БССР

БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАЙ ФІЛАРМОНІІ
часова на 5—6 дзён
ПАТРАБУЮЦЦА ПАКОІ ДЛЯ ПРЫЕЗДЖЫХ АКТОРАЎ
Званіць па тэл. 21-834 і 24-625.

Вниманию врачей и лечебных учреждений!
НКЗдрав СССР · ХИМФАРМПРОМ
ФАБРИКОЙ ЭНДОКРИННЫХ ПРЕПАРАТОВ
ВПЕРВЫЕ ВЫПУЩЕН В ПРОДАЖУ
Пантокрин
ИЗ ПАНТОВ ПЯТНИСТОГО ОЛЕНЯ
в ампулах для ин'екций и во флаконах для внутр. употр.
ПАНТОКРИН
КЛИНИЧЕСКИ ИСПЫТАН и ПОКАЗАН; ПРИ ПОЛОВОЙ и ОБЩЕЙ НЕВРАСТЕНИИ, НЕРВНОМ ПЕРЕУТОМЛЕНИИ и СЕРДЕЧНО-СОСУД. ЗАБОЛЕВАНИЯХ
ПАНТОКРИН
В АМПУЛАХ ТРЕБУЙТЕ ВО ВСЕХ АПТЕКАХ и МАГАЗИНАХ САНГИГИЕНЫ

В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ ПРОСЬБА СООБЩАТЬ ХИМФАРМПРОМ — МОСКВА КРИВОКОЛЕННЫЙ ПЕР. 12 ИЛИ Ф-КЕ ЭНДОКРИННЫХ ПРЕПАРАТОВ — УЛ. МИШИНА 56

УСЕ НА НОВАГОДНІЯ БАЗАРЫ!
З 28 па 31 снежня 1938 г.
на ўсіх рынках гор. Менска
праводзяцца БАЗАРЫ.
НА БАЗАРАХ БУДУЦЬ УДЗЕЛЬНІЧАЦЬ ГАНДЛЮЮЧЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ горада, КАЛГАСЫ, КАЛГАСНІКІ І АДНААСОБНІКІ прылягаючых да горада раёнаў СА СВАІМ АСАРТЫМЕНТАМ ТАВАРАЎ І СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫМІ ПРАДУКТАМІ.
МЕНСКІ ГОРГАНДАЛЬАДДЗЕЛ.

УПРАЎЛЕННЕ ЭЛЕКТРАСЯЦЕЙ І ПАДСТАНЦЫЙ гор. МЕНСКА
НАПАМІНАЕ АБАНЕНТАМ,
карыстаючымся электраэнергіяй без шчотчыкаў і не атрымаўшым
скідкі за час выключэнняў
у І, ІІ і ІІІ кварталах 1938 г., што такавая праводзіцца штодзенна, апрача агульных выходных дзён з 9 да 4 гадзін дня касай УЭСП (Савецкая, 126) пасля поўнага разліку за электраэнергію ў прыходнай касе Комунбанка.
Скідка за IV квартал 1938 г. будзе праводзіцца з 5 студзеня 1939 г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

МЕНСКАЯ АЎТАРЭМСТАНЦЫЯ
(Магілеўскае шасе, № 8)
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА АЎТАГАСПАДАРАК,
што ЗАКЛЮЧЭННЕ ДАГАВОРАЎ
НА ГАДОВАЕ АБСЛУГОЎВАННЕ АЎТАМАШЫН марак ГАЗ-АА і М-1
ПРАВОДЗІЦЦА НА СТАНЦЫІ Ў СТАЛЕ ЗАКАЗАЎ з 20 снежня да 10 студзеня 1939 г.
Намячаецца пуск другой змены для правядзення чыстай прафілактыкі з 1 студзеня 1939 г. АЎТАГАСПАДАРКІ, ЖАДАЮЧЫЯ ЗАКЛЮЧЫЦЬ ДАГАВОР
на правядзенне ЧЫСТАЙ ПРАФІЛАКТЫКІ,
АБАВЯЗАНЫ ЗАРЭГІСТРАВАЦЦА ў стале заказаў станцыі ДА
28 СНЕЖНЯ г. г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Савецкая, 49. ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: рэдактара — 21-352; намесніка рэдактара — 25-188; сакратарыята—20-830. Аддзелаў: партыйнага — 21-353; савецкага будаўніцтва і гандлю — 22-412; прамысловага — 21-356; сельскагаспадарчага — 21-846; літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-955; мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189; аддзел пісем— 20-844, 21-399, 21-885; ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-556; заг. выдавецтвам — 21-358; аб'яў — 25384.

Уп. Галоўлітбела № Б—5972. Менск, друкарня «Звязды», Савецкая, 49. М., М., Ш.